

LABORO

REVUO INTERNACIONA

ORGANO DI LA HISPANA MONDOLINGUANI

Aparas dumonate -:- Adreso: León, 9

Singla autoro esas ipsa responsiva pri lua artikli

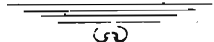
III YARO — **Madrid, Marto-Aprilo 1914** — **N.° 20**

KONTENAJO

NIA PORTRETI

Sulo HEINRICH PEUS, *demokrata deputato en la Ge mana «Reichstag» (Parlamento) e Direktero di la jurnalo* **Internacionisto.** *Ni omisas laudanta vorti nam lu sat bone konocesus dal tolmonda idistaro.*

LA HIRUNDI

On dicas ofte ke IDO utilesas por omna praktikal uzado di la vivo; ma, ke por la poezio lu ne ja esas apta. Omni agnoskas la richeso e fluideso di la hispana, inter la vivanta lingui. Or, ni audacas tradukar sentiva «rimo» da nia hispana poeto, la desfelica e yune mortinta Gustavo Adolfo Becquer. Olu certe pruvos quante ne justa esas tala judiko.

o o o

Venos itere la grizea hirundi
e pendigos lia nesti an tua balkono;
li ankore, per l'ali, la kristalon
frapos ludante.

Ma, ti qui por vidar tua beleso
e mea joyo, haltadis lia flugo,
iti qui ja lernabis nia nomi...
ne plus rivenos!

Altrafoye la muri en tua gardeno
vestizos su per densa loniceri
de qui la flori, quale sempre bela,
apertos su vespere.

Ma, la flori rosoza ek qui la gutin
ni videskis rular preske tremanta
quaze larmi dil jorno, trista fato,
ni plus ne vidos!

Altrafoye soneskos amoroza
la vorteti febratra an tua oreli:
forsan tua kordio, qua konstante dormas,
vekos ul-die.

Ma, ne genuflexit e silencoza
quale on adoras Deo avan l'altaro:
quale me amis tu, ve, talmaniere
nulu tu amos!...

KANTEZ, MATRETO!...

(FINO)

En la strado el sentis sua kapo kom vakua; elua okuli semblis fola; el hezitis. Pose el eniris korto. El regardis la fenestri questionante su pri quo el venis facar ibe; el semblis afektesir da subita amnezio, qua fortunoze donis kelka repozo a sua cerebro opresita da fatigo e doloro. Ye ta instanto, puero ekiris pordo, e videskante ta povra virino mikovrita per ragi, il klameskis levante la kapo.

—Matro, venez vidar stradokanterino!...

Ye tala klamo la kompatinda virino tresagis, quaze el esus sukusita da elektrála fluo, ed apertis la boko.

La reakto su manifestis en el bruske e rapide.

La kansono fine ekfluis elua labii. La voco di la kanterino su amplifikis, acensis e decensis difuzante su tra l'aero.

On jetis ad el kelka moneti, quin el ne rekoliis.

Halucinánta e konfuza, el semblis mekanikatre obediar la misterioza sugesto. Nun la strofi intersucedis l'una l'altra senhalte; la fenestri ornesis per kurioza vizaji.

Ma pos kelka minuti, meze lua mentala desordino, el frapesis da subita penso: el rimemoris, ke lu esas matro: el pasis manuo sur sua fronto e forkuris.

Preske sen respiro el arivis dome, iris quik a la lito dil infanto, qua duris exhalar sua sencesa lamento. El murmuris kelka afecionoza paroli.

—Kantez, matreto, kantez!...

El genupozis: elua okuli ne plus livis ti dil mikra sufranto di qua la vivoflamo esis extingonta por sempre.

Elua voco, plena de doloro e de foleso, su levis laute e kantis: «Sur la voyo me trovis mikra floro perdita...»

Lore l'infanto, inter la vivo e la morto, fixigis sua pupili sur la labii di la matro, qua modulis melodioze la voco kun la sama fervoro di religiala kanto.

El kantadis sencese, tenante sua fingri plektita kun ti dil infanto.

Dominacante l'extrema emoco di sua anmo el sucesis sufokar la singluti ekiranta sua pektoro. Inter la strofi di la kansono pasis longa sospiri, quaze li esus alobati.

L'infanto ne plus moveskis: lua okuli esis tre apertita, misterioza, dolca e kalma.

La nokto, terorigiva nokto, venis. La nivo dansis avan la fenestro. En la chambro virino kantas, kantadas. El ne plus povas haltigar sua voco; el ne plus havas la forco por pensar. Lua mento esas absenta, lua labii, lua tota ento esas vinkita dal suprema deziro dil mikra mortonto.

Subite la kapo dil malado retroinklineskas.

La matro ankore presas forte en sua manui ti dil mortinta infanto, qua koldeskas...

Ed el kantadas...

La mikra kadavro torporeskis; lua karno divenis kolda quale marmoro...

El duras kantar...

Ye la morga dio, la sama mediko dil povri rivenis pro simpla skrupulo di koncienco.

Ma adveninte an la solio dil pordo, il haltis tote astonita e timigita da la spektaklo di ta virino fola, qua kantadis triste, lamentoze, apud la mikra kadavro.

P. Lusana

Biella.

IACCOPO

LEGENDO

(FINO)

Tamen Iaccopo ne movis. On konsentis ke il restos sola en la kirko; ma Zulietta insinuis su apud il... Iaccopo, elu dicis, on povas furtar tua pekunio, kad tu voluntas ke me pri-sorgez?... Lu ne respondis; Zulietta forportis la monetuyo. L'extazo di Iaccopo finis, ma lua anmo ne obliviis.

Il kredis ye mirakli, lu konsakris a la dolca Virgino tota lua

kordio ed omna lua pensi. Il hororis sua tillora existado, il konsumesis da remorsi e divenis maxim austere religioza. Advere, lu esis santo. Zulietta vartis dum plura semani, el esperis ke pos ita tempo Iaccopo obliviabos la Madono. Kande lu vidis ke ca nova pasiono esis neremediebla, el kuris che la frato Filipo e per granda gesti, el postulis ke lu konfesigez elu. Esis nula miraklo en lo, el konfesis singlutante: Me furtetis la Virgino, me jetis el en l'Arno. La frato paleskis; ma, nam il esis saja e sorgegema pri la vera spirital interesti, il respondis pos kelke meditir :—Miraklo reale eventis.

Tu ne perturbos la kredanti per tua fola anekdoti. Tu jetis ya la Virgino en l'Arno, ma advere elu permisis suaflanke ke tu agez tamaniere; voyajante sur l'aquo elu ipsa savis trovar sua kirko inter omna e haltar ibe.

La kozo esis astonanta, la homal intelektuo ne povas komprenar lo. Tordante sua brakii Zulietta objektis :—La statuo sequis, la fluado di l'aquo e haltis ye la loko ube la rivero esas barita da barketi... Tacez folo! tua idei inspiresis dal maligno!... Zulietta facis kruco, e por ne obediar la diablo, el anke kredis ke miraklo eventabis.—El adjuntis per melauta voco :—La mil or-moneti esas che me. Me celis oli en mea matraco. Frato Filipo respondis : Admirez, Zulietta, la Virginal boneso. Elu ne interuptas la serio abundanta de sua mirakli. Elu salvis ye mortala danjero l'anmo di Iaccopo. Per la mil or-moneti de Sinioro Lorenzo, tu darfas Zulietta, spozigar honesta yunulo.. Mea nevo Filipino exemple; il konsentus nam tu certe protektesas dal Virgino. Tu ne miskondutos quale til nun.

Zulietta iris rakontar omno to a Iaccopo, ma ica semblis ne audar lu. Lore, el divenis la honesta spozino dil yuna Filipo quan el richigis. Kande el venadis en la kirko el havis ibe honorplaso. El cesis balde regardar Iaccopo stacanta an l'ombro. Iaccopo ne ri-skultis imajo : Deo prenis de il ica kapableso, ma il darfis plorar. Iaccopo savis anke deale kantar. Ofte, en la kirko dezerta, il kantis religial kansoni. La traireri haltis por askoltar, e li dicis admiranta : «Nulu havas voco tante pura e tante forta kam Iaccopo.» Il kantis quaze se il morteskus, nam on ne povas tale kantar longatempe!

On memoris kelkafoye ke lu esis olim kaptita da Satano, e l'amo ad ilu augmentis pro to. Iaccopo vivis til ke lu redentesis de sua kulpi.

Ye la jorno kande on baptis l'infanto di Zulietta, ilua kansono esis plu dolca kam ultempe... L'amo deala konsumis lu. La

austeraji nuligis lua korpo. Il mortis pos triyara pregado. Frato Filipo trovis il ulmatine, sternanta koram la Madono. Tra la funerala stono, la regardo di la skultisto iris ankore a la Virgino quan il skultabis.

La kirko di sinioro Lorenzo aquiris grandega famo; e quankam ne santigata, on ne dubis ke Iaccopo efikas en la cielo.

An lua tombo, la bona kredanti obtenis omno quon li demandis.

Kurso kompleta di linguo internaciona segun la nova sistemo Rieu Vernet-Galant.

Siorulo Lopez *stacas*. Me stacas. Vu ne stacas, vu *sidas*. Kad vu sidas o stacas? Ka me sidas? Kad el stacas? No, Sioro, el ne stacas, el sidas. La *tablo*, la *stulo*, la *pordo*, la *fenestro*. Me stacas *apud* la *pordo*, me stacas *for* la fenestro. Ka(d) vu stacas *proxime* o *fore?* Kad Siorino Lopez sidas proxim la balkono? Kad ni esas proxim la teatro? Damzelo Maria stacas apud la fenestro. *Anglia* esas for Australia. Me sidas *sur* la stulo. La libro, la *krayono*, la *papero*. Kad la libro esas sur la tablo? No, Sioro, ol esas *sub* la tablo. La *posho*. La krayono ne esas sub la libro, ol esas en la posho. *Ube* la krayono esas? Ube la papero esas? La krayono e la papero esas *nulube*. Ube Siorulo Lopez sidas? Ube ni sidas? Kad Leono stacas apud lua patrulo? La tablo esas *avan (o* koram) vi, e la pordo esas *dope (dop vu)*. La papero esas *inter* la libro e la tablo. Ube la papero esas. La tablo esas inter vu e me. Kad vu sidas for me? Kad la stulo stacas avan la patrino? Yes, ol esas (stacas) avan (e) lu. Ni stacas avan li *(eli od ili od oli)*. Kad me *havas* frato? Kad vi havas *gepatri?* Li havas *filii*. Me ne havas plumo. *Mea* fratulo esas en London e *mea* fratino esas en Paris. Ka *vua* fratulo esas en Madrid? *Mea* plumi. *Mea* amiki. *Quanta* frati*n* vu havas? Me havas un frato. Quanta amiki*n*

vi havas? Quanta plumin ni havas? Quanta panon eli havas? Sur la tablo esas tri krayoni; en mea posho esaś *nula.* Quanta stuli stacas avan la fenestro?

10	11	12	13	14	15	16
dek	dek e un	dek e du	dek e tri	dek e quar	dek e kin	dek e sis

17	18	19	20	21
dek e sep	dek e ok	dek e non	duadek	duadek e un

Aplikajo

Sulo e Sino Lopez havas du filii. Johan esas la filiulo: il sidas en la salono inter la pordo e la fenestro, e for lua patro. Sur sua *(sus)* genui esas *(hay)* libro e papero, ed il havas krayono en la manuo. Lua fratino Maria, stacas apud il, e lia *(su:* de ellos) matro sidas avan la fenestro.

VOCABULARIO: Está de pie — está sentado — la mesa — silla — puerta — ventana — junto a — lejos — cerca de: *estos y otros adverbios, al no ir seguidos de un substantivo, toman una e.* Inglaterra — sobre *(con contacto)* — lápiz — papel — debajo — bolsillo — donde — en ninguna parte — delante — detrás — entre — tengo — padres — hijos — mi — su *(de usted)* — cuantos — *pano:* pan — ninguno, ninguna.

¿Queréis aumentar vuestra cultura? Aprended la lengua internacional.

VI NE ESEZ OBLIVIEMA!...

Ni esos tre gratitudoz a nia lekteri se li voluntas rinovigar lia aboni maxim balde posible. Altre, ni esos obligata interruptar la sendo di LABORO. Do, se vi prizas ol, hastez sendar la pekunio per qua vi helpos nia (quankam modesta) penoza tasko. Vi certe agnoskas la plubonigi quin ni introducis en nia revueto e lua bela prezentado. La publikigo de la komuna parto (Suplemento) igis ni diminutar nia pagini: forsan pro to kelka samideani aboninta «Progreso» ed alt idista jurnali judikas neutila lia riabono a LABORO. Li oblivias ke quankam humila, nulu devas esar neatencinda; ed en la relato di la L. I. la kambio di idei de un naciono ad altra, utilesas sempre por omni. Ni esperas esar apogata da nia fidel e senpartia samideani.

DIVERSAJI

Recordamos a nuestros lectores y a cuantos deseen adquirir libros, folletos, insignias o cualquiera clase de informes relacionados con IDO, que el representante de la Uniono por la linguo internaciona en España es D. Manuel Escuder, 30, Campoamor, Castellón.

o o o

«Atencez!» En ca yaro aranjesos en nia urbo Chocen l'industrial-ekonomial expozo. Hikea grupo dil «Cheka Laboristal Asocio Internaciona», intencas explotar ca okaziono por propagado de nia linguo e preparesos expozeto dil idista revui, broshureti, jurnali, letri ed ilustrita postkarti e pregas sendar li ad: Cheka Laboristal Asocio Internaciona, Grupo CHOCEN. (Bohemia-Austria.)

o o o

Ultre la recenso quan on facas en la Suplemento pri omna libri e jurnali, ni devas mencionar aparte la sequanta quin ni recevis kun danko:

Astro Idista.—S. Feliciano, Río Grande do Sul, Brazil.—Januaro 1914.

Touring Club Luxembourgeois.—Rue des Bains, 23, Luxembourg.—Novembro 1913.

A Epoca.—Rua Republica, Florianopolis.—10 januaro 1914.

Brazilo.—Alto do Capivary, Correio de Theresopolis, Est. de Sta. Catharina, Brazil.

Grafikistala Buletino.—R. Giese, von Essenstrasse 117 H 41. Numeri 1 e 2.

Konstruktero.—Tamura Hilworth, 700 Upson Ave., El Paso, Texas, U. S. A.

The Dial.—Fine Arts Building, 410 S. Michigan Ave, Chicago.—1 februaro 1914.

o o o

Esperanto eller Ido?—Fra Modstander til Tilhænger.—Broshureti da sioro Sveinbjörnsson Aarhus (Dania).

ESTABLECIMIENTO TIPOGRÁFICO DE EL LIBERAL
Marqués de Cubas, 7

SUPLEMENTO

KRONIKO

Ido e la Finsen-Instituto.

En korespondado tam granda kam ta di la *Finsen-Instituto* on havas ampla okaziono experiencar, ke la « tri chefa lingui » D. E. F. ne suficas kom internaciona komprenilo. Eventas ke ni recevas letri skribita en I, S, R : e mem recente on sendis a ni letro en Rumaniana. Ni turnis ni a la hika Rumaniana konsuleyo kun prego tradukar la letro. Regretinde on ne konocas la Rumaniana en la dicita konsuleyo. Quon facar? Tote simple ni rekursis ad Ido. Quale on savas, la Finsen-Instituto ja delonge adoptis ica linguo en sua korespondado. Per la helpo di samideano ni recevis pos un semano la Rumaniana letro tradukita en Ido; la sendinto dil Rumaniana letro recevis la dezirita respondo, e nia afabla helpanto danko-letro dal Instituto. Praktikala konkluzo : fondez en omna landi Ido-kontori, qui, sub ula necesa kondicioni, asumas tradukar ed expediar korespondaji facita en lingui poke konocata. Tala kontori devas esar rekomendita dal *Uniono*.

GUNVAR MÖNSTER

Korespondero di stranjera lingui en la *Finsen-Lumo-Institut*o Kopenhago.

Nova internaciona societo Idista.

Recente fondesis *Internaciona Societo por Imprimerio Kooperala* (*ISPIK*).[1] La provizora komitato kontenas : prezidero : S^o^ A. P. E. DEN HENGST (Nederlando); sekretario : S^o^ J. D. SÖDERLIND (Suedia); kasisto : S^o^ A. M. KAPUSTYANSKIY (Armavir, Kaukazia, Rusia), de qua on demandez plusa informi. La societo havas 55 membri ek 14 landi. Ol adheris (kom protektanta membro) al *Uniono*. La mashini, literi, e c. esas ja komprita e venas de Peterburg e Berlin.

1. Videz VI, 568.

Armavir.

La 8 septembro S° KAPUSTYANSKIY komencis Ido-kurso segun la nova metodo : *konversala*. La kursani *ne* ja konocas Ido, ma la docero questionas li *en Ido* (la unesma questioni esas tre simpla : « Quo esas ico ? » « Qua vu esas ? » e c.), tradukas la questiono, demandas respondo en la Rusa, tradukas ol, riquestionas nur en Ido, ridemandas la respondo nur en Ido e c. til ke la konverso esas parlernita. Komprenende, gramatikala expliki akompanas la konverso, ma la kursani konsultas lernolibro nur heme.
Pos tri monati (9 decembro) S° Anatoliy SAVENKO komencis nova kurso segun la sama metodo.

Budapest.

La kurso da S° de SZENTKERESZTY en la Politeknikal Universitato finis l' unesma semestro, ol havis 28 asistanti, ultre asistis Prof. SCHULEK e Prof. DIENES.
Ye 13-a decembro Prof. Dienes, profesoro di matematiko, diskursis en *Társadalomtudományi Társaság* (Sociologiala Societo) pri « La problemo dil artificala mondolinguo » koram granda publiko. La publiko aplaudis longatempe la ciencoza ed altanivela diskurso, qua kontenis multa nova pensi. Kom palpebla suceso, kelka profesori ed eminenti adheris ad Ido.
La diskurso mencionesis en la jurnali ed aparos integre en *Huszadik Század* (*La duadekesma yarcento*), qua esas la maxim eminenta sociologiala revuo di Hungaria.
Ido-societo esos fondata en februaro. I. BAKONYI.

Gelsenkirchen.

En la asemblo di la *Grafikala Societo* (14 dec.) S° advokato D^ro^ PEIPERS, de Köln, facis interesanta diskurso pri Ido. La societo rezolvis institucar kurso pri Ido omna sundio matene (Segun *Korrespondent*, Leipzig, 3 jan. 14).

Köln.

La Idista grupo apertis nova kurso en privata salono ye la 28 januaro. On uzas la nova lernolibro da D^ro^ SCHRAG ed instruktas segun la moderna « metodo direta », sen uzo di nacionala linguo. La kurso promisas multa suceso.

Leipzig.

La « *Weltsprachеverein Progreso* » komencis nova Ido-kurso kun 10 lernanti ; la instruktero esas C. T. STRAUSS.

Luxemburg.

Luxemburger Zeitung (10. 1. 14) anuncas, ke S° LILJEDAHL, prezidanto di la Sueda Ido-federuro, facos, dum l' Idala kongreso en ica urbo, diskurso kun projekturi pri Suedio e lua precipua vidindaji.

Praha.

En kelka semanal e monatal revui on videskas la rezulto dil senbruisa laboro da nia Cheka propageri. La semanalo « *Narodni Obzor* », qua ante 2 yari refuzis insertar omna anunci pri Ido, promisas esor senpartia e publikigar anke artikli pri Ido. Ja la 3-esma No kontenas deklaro da sr. K. PELANT, redaktero en Plzen, qua esinte l'unesma Esp-isto Cheka, e fondinte l'unesma grupo Esp-ista en Austrio, nun esas fervoroza Idisto. Lu konfesas esir enemiko ad Ido, pro ke lu ne konocis nia linguo; vidinte la utilega reformi, lu promisas propagar nur Ido.

La monatal revuo « *Topicuv Sbornik* » insertis en sua kroniko artiklo pri *La Mondolinguo Ido*, ube on lektas pri la Delegitaro, la justifiko di la reformi di Esperanto e la supereso di Ido ad Esp. La prezidero dil « *Cheka Federuro dil Amiki di la LI.* » quik recevis multa questioni e letri, koncerne la detali dil afero.

Yen un letro :

« Me imaginas, quala astonata vizajon vu facos lektante ca letro! Vu certe ne povas komprenar quale me, fervoroza Esp-isto, autoro di lernolibri Esp-ala, fondinto di la societo J. A. K. e tilnuna olua prezidero, Esp-ala kursestro, Delegito dil U. E. H. e c. e c., qua obstine refuzis omna LI. ecepte Esp., subite divenas *Idisto*! Certe la sama motivi, qui duktis vu, instigis anke me studiar Ido. Quankam segun mea personala vidmaniero ankore longe duros, til ke Ido plene venkos, tamen lo eventos tote certe plu o min balde. Adminime me esperas, ke la jus komencanta stabileso multe helpos la propagado di Ido e pro to la venanta yari facos plu rapida avanpazi en l' Idala movado kam eventis til nun... ».

Saint-Sauveur-le-Vicomte.

La sundio 18 januaro 1914, lor la fondo di Societo dil amiki di la laika skolo, koram 150 personi, nia samideano E. FOUCHER facis diskurso pri la laika skolo, la pacifismo e la LI.

Pos expozir la skopo di la laika skolo, lu indikis la futura reformi necesa, exemple la skribado fonetikala, nam l' ortografio okupas la maxim granda parto di la skolala laboro.

Pri la pacifismo S° FOUCHER konsilis nultempe docar a l' infanti l' odio ad stranjeri. Forsan, lu dicis, vu debos uldie a stranjera ciencisto la serumo qua salvos la vivo di vu o di vua kari. « Ni lernez konocar la landani stranjera e prizar li ».

Por to, S° F. rekomendis, kom agreabla distrakto pos-skola, la studio di la Linguo Internaciona Ido, vartante ke l' autoritati decidez enduktar ol en la skolaro.

Winterthur.

Nova vivo venis en la Ido-grupo Winterthur. En septembrala kunveno decidesis aranjar publika diskurso por konocigar dal publiko la linguo internaciona Ido, e komencar kurso.

Ye la 14 oktobro, ica diskurso facesis da S° Albert Noetzli de Zürich. Il traktis la temo : « *Laboristaro e LI.* » ed il bonege exekutis lua tasko. Ye la sama vespero dek membri enskribis su por la komencanto-kurso, qua komencis en la sequanta semano.

Danke la esforci di nia fervoroza amiko Noetzli, ni nun anke havas Ido-angulo en la *Arbeiterzeitung*, qua aparos omnasemane.

La nova komitato di nia grupo esas :

Prezidero : Heinrich Gehring, St. Gallerstr. 3, Winterthur;
Sekretario : Emil Berli, Strittackerstr. 1293, Foss;
Kasisto : Jakob Pfaffhauser, Oberthor 3, Winterthur.

Yverdon.

Nova Ido-grupo fondesis da S° Hans Aliesch, Crédit Yverdonnois. Ol ja adheris a la S. I. S. Inter la membri esas 2 olima Esp-isti. Ido nun avancas en West-Suiso. Bona frukto dil Espo-kongreso !

BIBLIOGRAFIO

LIBRI

Ido : Lehrbuch der Weltsprache, da D^ro A. Schrag (Ido-Editerio, 1914; bindita : fr. 2,50). — Yen la maxim bona e kompleta lernolibro quan ni havas por Germanlinguani (ol tamen tote ne igas neutila la lernolibri plu elementala e konciza). Ol esas kompozita segun la moderna doco-metodi, kun la specala experienco pedagogiala dil autoro. Ol uzas la « metodo direta » : singla leciono kontenas texto Idala, komence tre simpla, kun gramatikal expliki. Ta texti formacas maxim ofte kontinua peci o dialogi, qui traktas sucedante multa praktikala faki : fervoyo, dogano, hotelo, manjotablo, komprado, parko, kirko, muzeo, ruro, vetero, cienci e docado, militismo, mestieri, koquado ; plus interesiva peci pri « la tualeto di Napoleon », « navigo sur Rheno », « fluvio Mississippi », « naufrajo di *Volturno* ». Certe ti qui sequos atence ta 38 lecioni atingos bona *e praktikala* posedo di nia linguo. — La prefaco naracas tre exakte la historio di Ido (quan on obstinas

falsigar altralatere), expozas lua principi ed avantaji, e refutas la precipua kritiki. — La libro finas per kompendio di la tota gramatiko, lexiketi korespondanta a singla lecioni, ed informi pri l' *Uniono*, nia verkaro e nia jurnali. Ol kontenas multa detali utila, por la German-linguani, aparte averti pri la mikra kaptili di lia linguo; ex. : « On ne soldas l' adjektivi kun *-al* a la substantivo; do : *nacionala festo*, ne : *nacional-festo* » (p. 64). Remarkez bone, ke omna desfacilaji di Ido esas reale desfacilaji o idiotismi di nia lingui ; e se nia gramatiki « kompleta » devas esar kelke longa e detaloza, la kauzo esas nur la komplikeso ed anomaleso di nia lingui.

A Practical Grammar of Ido, *based on a thorough revision of* P. D. HUGON's *Practical Grammar...* by J. L. MOORE, B. A., Ph. D. president of the *Brit. Idistic Soc.*, member of the Ido Academy (G. Pitman, 1914)[1]. — Ica nova gramatiko (komplete konforma a la lasta decidi dil Akademio) esas nova udituro, komplete revizita, di la *Practical Grammar*. Ol havas la sama plano : 10 lecioni pri la gramatiko di Ido; 10 lecioni pri l' idiotismi e desfacilaji propra al Angla linguo. On supresis l' *Exerci* (neutila nun kande ni havas *Exercaro* internaciona) e konseque la lexiketi. Kompense on multigis l' exempli e la praktikala konsili, exemple pri la pronuncado, la skribado, la puntizado, la kloki, dati e adresi, la omnadia questioni, l' uzo di *On*, la traduko di *May*, *Must*, *Shall*, *Should*, *Would*. S° MOORE trovis exempli tre injenioza e frapanta por klarigar singla de ta reguli[2]. La libro kontenas en la fino indiki preciza pri la *Metrala sistemo* e la *Termometrala skali*, tre utila por komprenar la mezuri internaciona, quin Britana Idisto renkontras necese en la texti. Rezume ca lernolibro meritas nun, mem plu kam antee, sua epiteto *Praktikala*.

Vortareto Ido-Portugalana. *Pequeno Vocabulario da Lingua Internacional Ido*, da Fr. V. LORENZ. (S. Paulo, 1913; 31 pagini). — Ica lexiketo adoptis injenioza aranjo : avan singla litero dil alfabeto on enumeris la vorti Idala qui esas (preske) identa a Portugalana vorti, e konseque ne bezonas traduko explicita (ex. : *abandonar*, *abreviar*, *absoluta*, *acelerar...*) e pose on donas, en formo di lexiko, la ceteri kun lia traduki. Ica aranjo sparas multa spaco, e samtempe montras l' internacioneso di nia linguo. [3]

1. Preco : 1 sh. broshita; 1 sh. 6 pence bindita.

2. Exemplo : « *Omnu* parolis, *singlu* en sua linguo » (p. 36).

3. La kompatinda adversi qui kritikas nia infinitivi en *-ar*, *-ir*, *-or*, e laudas l' infinitivo en *-i* kom plu naturala (!) devus ya atencar la Hispana e Portugalana infinitivi, qui esas tote simila. Ma por ta homi omna argumenti esas bona!

Grammatica completa da Lingua Internacional Ido, da F. V. LORENZ (S. Paulo, 1913). — Broshuro de 13 pagini (posh-formato) kontenanta gramatiko di Ido en Portugalana. Ol semblas tre sorgoze ed exakte redaktita. Ma pro ke ol facesis sen konsultar la sekretarii dil *Uniono*, ol kontenas kelka arkaikaji (fortunoze tre poka).

La Kantistino, da W. HAUFF, libere tradukita da Alb. NOETZLI (Nº 1 di la *Mikra Biblioteko*, 48 p.; Ido-Editerio, 1914; 50 centimi). — Yen l' unesma tomo di la *Mikra Biblioteko*: ol kontenas romaneto o plu juste novelo interesanta ed amuzanta, tre bone tradukita. Ol esas rekomendinda a l' Idisti, qui serchas e prizas lektaji distraktiva. Ol povos utilesar anke en la kursi od a l'aparta lernanti, kom facila exerco-texto.

JURNALI

La Langue auxiliaire (decembro). — *Kampanio necesa*; *la devo di nia amiki*. On advokas la zelo di l' Idisti Franca por sustenar e propagar nia maxim anciena organo. — *L'akuzativo en l' Esp. kongreso*, da A. DUDOUY. — *Linguala punti* : nomi di *parenteso* e *titoli*. — *Noto*, da L. DE BEAUFRONT, pri la justa uzo di la sufixo *-ul*, quan kelki ankore miskomprenas. Ne nur on ne devas timar la frequeso dil sufixo *-ul*, ma on esas ofte dispensata del uzo di la sufixo *-in*, quo facas adminime kompenso. — *La nombri kompozita* : expliko di la nova regulo. — *Kroniko generala*. — *Falsaji e sofismi* : refuto di la kompatinda argumento di la fanatiki, ke Ido « destruktas la fonetiko » traktante *i* e *u* kom mikonsonanti! La linguistiko docas, kontree, ke en nia lingui *i* e *u* esas ofte mi-konsonanti, aparte avan vokali, e singlu *traktas li instinte kom tala*, sen bezonar irga gramatikala regulo o linguistikala konoco, ex. en *Dieu*, *vieux*, *oui*, *louis*, quin omna Franci pronuncas unsilabe. Do nia regulo (quan nesincera kritikanti judikas komplikita) nur konstatas e formulizas l' *uzado* konstanta di nia lingui, quan inverse Esp. violacas e shokas (acentizante ex. *familio*, *notarîo*, e c. o kripligante *filio*, *manuo*). — *Konservema rezonachi*. — *Esperantulo*. — *Diversaji : Jeannot e Colin*, da VOLTAIRE, trad. A. POPULUS. — *La heredantino di Etchechoury* (fino), da M. BEUDANT, trad. J. CHOBLET. — *La farso dil kuvo*, trad. P. HASTEY. — *Lumo en la chambro di yuna ciencisto*, trad. Dro HERMANN. — *Bibliografio*.

La Langue auxiliaire (17a yaro; 187a Nº; jan.) aparas en nova formato (ta di *Progreso*) e sub eleganta blua kovrilo, kun la stelo *Ido*.[1] Ol havas kom « kunlaboranti », ultre Sº DE BEAUFRONT, la

1. La sekretario dil redaktado esas Sº F. MIROT, 2, rue de la Promenade, Asnières (Seine); l' administrero esas Sº DE GUESNET, 52, rue d'Hauteville, Paris 10e.

precipua Idisti Franca, e co garantias ad ol la suceso e la prospero quan ol ja meritas kom la maxim anciena organo di la LI. — *La laboro di nia Akademio*, da L. de Beaufront : explikas quale e pro quo esis necesa, de pos 1908, emendar en Ido kelka detali, quin on lasabis permanar kun l' espero faciligar la konsento dil Esp-isti. Nia linguo tale avancis a la limit-punto di la progreso; ed ol divenis nur plu apta por la propagado. Nun singlu devas aceptar ol, tala kam l' Akademio facis ol, irge qua esas lua personala gusto o prefero pri aparta detali, quin lu volus chanjar od inverse konservar. L' uneso di la LI. esas la precipua kondicioni di lua suceso. — *Linguala punti* : la propra nomi e nomi di landi : justifiko di la decidi dil Akademio pri ca punti. — *Decidi dil Akademio*, kun Franca traduki e komenti. — *Logiko super omno* : la distraktita profesoro di logiko. — *Oktobrala skiso*, da H. Devannes. — *Saul*, oriental rakonto, da P. Angélique de Smyrne. — *Hundala inteligenteso*, da Dro Hermann. — *Informi* : Nekrologo; Luxemburg; La Esp-isti kontre Peter Rosegger; Neglijita genio linguala; Tours. — *Internaciona rezolvi*, da L. de Guesnet. — *Avizo al aboniti*. — *Suplemento*. [1]

Die Weltsprache (januaro). — *Senfila telefonado e LI.* En asemblo So Bredow asertis, ke la senfila telefonado esos poke utila por l' internaciona relati, pro la diverseso di la lingui, qui multe impedas l' interkompreno. Ma ca obstaklo nule esas nevenkebla : ol esus supresita da la LI. ! — *Importanta judiko favore a la LI.*, da O. Liesche : Havelock Ellis, en sua libro *Rasal higieno e saneso dil populo*, agnoskas, ke l' Angla nule esas apta divenar LI. pro la grandega difero di la linguo skribata e di la linguo parolata. Mem la kurteso di la E., qua esas avantajo por la skribado, esas detrimento por la parolado, nam on ne havas la tempo komprenar ol aude. Pro to en la kongresi on generale preferas la Franca al Angla, ed on uzas ol plu ofte, segun statistiko di la medicinala kongresi. — *La edukala valoro di la stranjera lingui*, da Dr E. Engel : bonega refuto di la filologiala prejudiki, ke on ne povas esar « bone edukita » sen savar stranjera lingui (ula granda autori savis nula stranjera linguo !), e ke on povas juar la literaturala verki nur en l' originala linguo (quale do la maxim multi konocas *Robinson* e *Don Quixote*, Homero e la Biblo, Ibsen e Tolstoy, se ne per traduki ?) — *Diskurseto di So Kistler en l' Esp-ala kongreso*. — *Ido, protektilo por la Germana en exterlando* : la LI. impedus la stranjeri fushar la nacio-

1. On pregas ni anuncar, ke la tenua tipi uzita en parto di ca No venas de eroro dil nova imprimisto; future li uzesos nur por la noti, ed on uzos sempre plu grosa tipi por la texto.

nala lingui, quale eventas tre ofte. — *Probo di traduko*[1]. — *Esperanto e Ido* : komparenda texto. — *Mondolinguala movado.* — *Revui.* — *Shakludo.* — *Oficiala parto.*

Internaciona Socialisto (decembro) anuncas, ke de nun ol portos la titolo *Internacionisto*, por pluampligar sua domeno, qua kontenos la diversa internaciona tendenci. — *Kontre la partisala ortodoxeso* (en la partio socialista Germana). — *Questioni quin ni deziras respondata.*[2] — *Omnu esez membro di lojeyal societo!* — *Anke enemiko di mondolinguo.* — *Internaciona linguo e vivanta linguo:* refuto di kelka stulta objecioni da nekompetenta jurnalisto. — *Ido en Suiso*; 8 jurnali Suisana insertas nun omnasemane *Ido-angulo*. « L' Esp-isti esas venkita en Suiso, to esas fakto ». — *Kroniko dil libera penso.*[3] — *Ek la movado di Ido*; *Kaptez aden la roti di nia veturo.*[4] *Por nia laboristala mondo-linguo-federuro. Anhaltana kamaradi.* — *Diversaji.* — *Edito di ne-interestifanta acioni.* — *Linguala questioni*: Stranjajo di la Germana linguo. — *Citaji.* — *Joki.* — *Letrobuxo.*

Internacionisto (nova titolo di *Internaciona Socialisto*) komencas sua 7-ma yaro, e duros aparar omnamonate (januaro). — *Kordiala bondeziri ad omna samideani*... ed anke multa bona konsili. — *La internaciona interesti di la laboristala klaso.* — *Expozo dil libro-industrio e dil grafik arti.* — *Vera socialismo.* — *Serioz e gaya aferi*, del tempo dil proletariala sturmo ed impetuo, da Fr. SATOR. — *Interesiva respondi* (recevita per Ido). — *Nia chanjita titulo.* — *Ek la movado di Ido.* Atesto di Berlinana samideano : lu asertas, ke Ido divenis kapitalo por lu, nam lu ganis sua nuna employo per Ido : on demandis kontoristo qua savus korespondar en E., F. e S. Lu ne savas ta lingui, e tamen sucesis satisfacar sua tasko e kontentigar sua patrono... *per Ido*. Quale lu remarkigas, lu ne povabus lernar *tri* vivanta lingui en tam kurta tempo kam Ido. Bela pruvo di la praktikal utileso di

1. On uzis *quaze se* vice *quale se*; *substancala* vice *materiala* (ne omna *substanco* esas *materiala*); *tante quante* vice *tam kam*; *intransigenta* vice *ne-transaktema* (*nekonciliema*); *arbitraco* vice *arbitr(ad)o*; *desiderata* vice *dezirata*; *for-disputar* (Germanajo) vice *eskartar per diskuto* (on atencez la difero di *diskutar* e *disputar*); *diferenciigo* vice *diferenci(ad)o*; *akiraji* vice *aquiraji*; *analfabeti* vice *iliterati*; *pasaji mediatesanta* vice *paseyi mediata* (o *mediacanta*); *konfuzas* vice *konfuzigas*; *totalo* vice *toto*; *personaleso* vice *persono*.

2. Plu korekta esus : *Questioni a qui ni deziras respondo* (vid. *Progreso*, VI, 296).

3. Ni remarkas misuzo di *kande* vice *se*: « *Kande* Jesu retrovenus en nia nuna mondo... » La kondicionalo suficas por indikar, ke on enuncas supozo, do nur *se* konvenas en tala kazo.

4. Ica uzo di *kaptar* esas speco di idiotismo : « *Pulsez* la roti di nia veturo ».

Ido, mem por ti qui sempre questionas : « Kad me povas ganar pekunio per to? » — *Citaji.* — *Proverbo.* — *Linguala questioni* : tre bona ed utila respondi. — *Diversaji.* — *Joki.* — *Letrobuxo.*

L' Idisto katolika (yen la nova titolo dil) *Anuncilo dil Umono Sacerdotal Idista* (jan.). — *A nia lekteri* ; la jurnalo deziras divenar la revuo di omna Idista katoliki, e advokas la kunlaborado di omna sam-religiani, sacerdoti o laiki. — *Katekismo* : 11ᵃ leciono. — *Ne pavorez!* segun RENÉ BAZIN. — *Pri la trepanago prehistoriala*, segun LUCAS-CHAMPIONNIÈRE. — *Prego al Santa Virgino por demandar la perseverado*, trad. REGNARD. — *La marveli di la naturo*, da Dru HERMANN. — *La forteso di la Araba kavali*, da JAMES NEIL, trad. R. HOJES. — *Prego di abato Perreyve.* — *Nova vorti* adoptita dal Akademio (sequo). — *Suplemento.* [1]

Mondo (dec.). — *Apelo* [2] : bonega e kurajoza artiklo, qua expozas nia nuna situeso e nia esperi : la periodo di *Ido reformata* finas, nun komencas la periodo di *Ido propagata*. La pioniri facis multa sakrifiki por la perfektigo di la linguo ; nun oportas rekrutar ad ol maxim multa adepti, danke a la stabileso. Por intensigar la propagado en Suedia, *Mondo* aparos de nun omnamonate, e tamen diminutas sua abon-preco. [3] — *Ido-festo en Mitau*, da J. JOTERS [4] : interesanta raporto pri la bazaro e lotrio aranjita da nia amiki de Mitau (vid. *Progreso*, VI, 546, 613). — *Ni konversez en Ido* : epizodo dil Esp. Kongreso en Bern, segun A. DUDOUY (en l' *Anuncilo* di novembro). — *Stein, Ido-vilajo* : kompreneble, ne en la stulta e ridinda senco en qua la fanatiki revas « kolonii Esp-ista », ma simple por dicar, ke la Idisti esas bone aceptata en ta montala rezideyo di kantono San Gall (Bela e seduciva ilustruri akompanas ica artiklo). — *Ido ed Esp. en Suiso.* — *La Esp-isti kontre Peter Rosegger.* — *Futura Ido-kongreso.* — *Sueda Ido-federuro.*

Mondo (jan.). — *Al Sueda Amiki dil LI. Mondo* aparos, dum 1914, omnamonate kun interesiva e diversa kontenajo. On exhor-

1. Linguala remarki : on ne darfas dicar : *asekuro-valvo*, ma *sekures-valvo* : *asekuro* esas nur financala. — On ne *vehas* kavalo od asno ; on *kavalkas* ta animali. Li *vehas* (od on *vehigas* li) nur kande on transportas li en veturo o vagono.

2. *Apelo* ne esas sinonimo di *advoko* : ol darfas uzesar nur pri la judicii di la tribunali : on *apelas* de un judicio o tribunalo ad altra.

3. Ol esas nun fr. 3,50 por un yaro. Administrero : G. A. Larsson, Vanadisvägen 43, Stockholm Va.

4. Ica artiklo kontenas tre multa inversigi ed akuzativi. Quankam legitima, ca stilo esas evitenda ; exemple, vice dicar : « La festenon asistis kelka samideani de R. L... » esas tam simpla e multe plu klara dicar : « Kelka samideani de R., L. e c. asistis la festeno » ; nam on havas ya nula motivo por acentizar « la festeno » plu kam la « samideani » !

tas la Suedi sustenar ica intenci. — *Ido e la jurnalaro.* On konstatas che la jurnali kreskanta simpatio por Ido, atencinda pro ke li antee esis tote desfavoroza ad Espo. Ma Ido esas *bela* e povas *imprimesar!* On raportas pri Ido-kursi ed Ido-anguli en Sueda ed exterlanda jurnali. — *Diversaji.* — *Ido e la Sueda laboristi.* Ici sempre plu interesas su por Ido. Dum la lasta tempo fondesis 5 nova klubi inter li. La *Grupo Esana* di *Emancipanta Stelo* nun havas plu kam 100 membri. — *Shako.* — *Libri e revui.* — *Anunco.* — Ica N° esas destinata a la propagado (en Suedio): pro to la multa artikli en Sueda linguo.

Laboro (Madrid, nov.-dec.). — *La Idismo Hispana* : raporto pri la desfacileso di nia propagado en ta lando, e konsili por olu. On memorigas la rapida kresko e plu rapida falio di Volapük e pose di Esperanto. — *La reformo justifikita*, da L. COUTURAT ; fino di ca traduko, kun la *Statistiko di la radiki* en Esp. e Ido. — *Fakti diversa* : diskurso da S° DANIEL en la Federala Societo. On komencis kurso pri Ido. — *Echternach* (Luxemburgo). da H. MEIER. — *Jaccopo*, legendo (sequo). — *Pri ula diskuto* : artiklo di jurnalo predikis la propagado di la Hispana, komparante lua difuzeso a ta di la Franca. Esas tote neutila e vana pozar la questiono sur ta domeno di la nacionala propr-amo, ube la lingui necese konkuras, e nula povas venkar. La sola vera solvo esas la LI. — *Espritaji.* — *Bibliografio.* — *Letrobuxo ed anunci.* [1]

Ido-propagilo (15 jan.). — *Bondeziri*, da O. LEGRAND. — *Melankolio*, da V. HUGO. — *Ni amez!* da V. HUGO. — *Nova yaro*, da H. DEVANNES. — *Milito kontre la milito*, da pastoro GUITON, A. DE VIGNY. — *Nov yaro*, da G. DROZ. — *La vento*, da MAUPASSANT. — *Kristnaskal diskurso pri la ludili*, da V. HUGO. — *Maxim granda rejo* (la metro), da P. HASTEY. — *La sezoni.* — *Chambro di navano*, da A. DE VIGNY. — *Letro de Stockholm*, da SVEN VILDE. — *Linguala noto*, da H. D. — *Humuraji.* — *George Stephenson*, trad. O. L. — *Postkartal angulo* : adresi di korespondanti. [2]

Stenidano (januaro). — *An la solio di la nova yaro.* — *Ek letro de Nova-Zelando.* — *Neceseso e posibleso dil internaciona paco.* — *Nova edituro di la lernolibro da A. Noetzli.* — *Ranglisto pri la konkursala temi en Stenido.* — *Liber asemblo en Zürich* (30. 11. 13). — *General asemblo dil Suisano Ido-Societo en Olten* (15. 2. 13).

1. Kelka kulpi : *grimpis* vice *klimis*; *lurda* vice *grava* ; *inklina* vice *inklinita* ; *superba* vice *belega*. La vorto *funto* ne existas en Ido ; on devas uzar la nacionala vorti (*pound*, *livre*, e c.). La N° esas ornita dal portreto (kelke tenebroza) di S° L. DE GUESNET, « nia simpatioza amiko » ; certe il esas simpati-oza... a l' Idisti, ma il esas anke *simpati-inda*.

2. Linguala remarko : vice *brutarerio*, ne simpla e ne justa, ni havas *menajerio* (*Progreso*, IV, 69 ; *Informilo* n° 3) ; *pasturisto* ne esas *pastoro*.

L'Informilo (Cherbourg, januaro) aparas en plu komoda formato e sur bela papero. — *Novyarala bondeziri*, da H. Devannes. — *Ni konversez en Ido*, da A. Dudouy. — *Il ne volas :* dialogo di Esp-isto e Idisto. — *La nacionala flago sur la milital navo*, da E. Fournier : artiklo tre interesanta da nia kompetenta samideano, oficiro di milital navaro. — *La pomo*; *Autuno* da H. Devannes. — *Nova horizonti*, da Barrai. (anunco). — *Un plusa pruvo :* exemplo di propago facita en treno da S° Foucher. — *Humuraji.* — Ica numero esas aparte remarkinda per lua korekteso linguala. Nia gratuli ! [1]

Kombato (Paris, januaro). — *Inter ni :* on kontas 76 plusa adheranti. — *Moderna abstenala* [2] *movado.* — *Nia movado* : on raportas aparte pri la voyajo di Sno Paris en Suiso ed Italio, e pri la konverto di nia talentoza samideano S° Chaloupecky, qua esis Esp-isto *dum 12 yari!* S° Jespersen diskursis avan la federuro di la socialista yunaro, e tale iniciis kurso pri Ido. La Sueda seciono di *Emancipanta Stelo* kontenas ja 96 membri. — *Nia kongreso.* — *Nia referendumo.* [3] — *Nia konti.*

Korespondo-Revuo (3a yaro, N° 1; januaro), trimestral organo dil *Internaciona Uniono por la Korespondo per Ido* (I. U. K.). — Ica numero kontenas la statuti e la listo di la membri.

Brazilo (n° 9 de 1913). — *Kelka noti ek la historio di Esp.*; pri la unesma yari di Esp. e lua unesma reformi. — *Pioniro* : notico pri S° F. V. Lorenz, nia anciena samideano, qua esis Esp-isto de 1892, ed esas nun un de la maxim fervoroz ed agema Idisti di Brazilo. On citas la letro quan il skribis a *Progreso* (I, 687, infre). — *Pri la Ido-movado.* La Brazilana federuro havas 41 membri en 23 loki. Ol adoptis nova statuti ed elektis sua oficisti : prez. P. Jerhem; sekr. Fr. Schaden; kasisto, J. Roth. — *Por nia kursani* : exerco-texti. [4]

Astro Idista, *dumonatala* (januaro) [5]. — *A la lekteri.* — *Ido en Brazilo.* — *Anekdoti.* — *Du astri*, da F. V. Lorenz. — *Uniono por la LI.* — *Listo dil jurnali Idista.*

1. Flago ne *flotacas* (quale batelo o korko sur l'aquo), ma *fluktuas* en la vento (same kam l'aquo fluktuas per l'ago dil vento). La F. konfundas ta du nocioni. Inverse, la devizo di urbo Paris (simbolizita per navo) : « *Fluctuat nec mergitur* » devas tradukesar : « Ol *flotacas* e ne sinkas ».
2. Forsan plu bone : *abstenista* od *abstenema*.
3. Kad *plebicito* ne suficus ? Pri to decidos la specalisti pri politiko.
4. Ni rekomendas itere ed insiste ne imprimar JDO vice IDO; co esas imprimal « idiotismo » ne justifikebla ed erorigiva (v. *Progreso*, III, 503; V, 496).
5. Redaktero : Fr. V. Lorenz, *S. Feliciano* (Rio Grande do Sul, Brazilo). Yaral abono : fr. 1,50.

International Notes and Queries (Chicago, junio 1913) kontenas traduko de Latina ad Ido di peco da Em. SWEDENBORG : *Ke ne esas tam desfacila vivar la vivo qua duktas a la cielo, kam on kredas* [1]. Sequas pledo por la LI. e speciale por Ido. — On mencionas pose la nomo di la precipua pioniri di Ido en Usono.

Daily Consular and Trade Reports (Washington, 7 jan.) oficiala jurnalo dil Usonana ministerio dil komerco, publikigis raporto dil Usonana konsulo en Bern pri l'*Asocio por fondo di kontoro di la LI.* e pri *Ido od Esp. reformita*, kun preciza indiki ed informi (exemple, on citas texte la decidi facita da la Komitato di la *Delegitaro*, 24 okt. 1907). Ico pruvas, ke l' Usonana guvernerio komencas interesar su a la questiono di la LI.; ed anke, ke omna nequalifikebla procedi di la fanatiki por celar od alterar la verajo ne sucesos, e ne impedos la guvernerii konocar ol, tam balde kam li voluntos explorar la problemo per serioza inquesto; quankam lia sola espero (vere fola !) esas... gardar la lumo sub la bushelo.

The Nation's Business (Washington, D. C. 15 dec.) insertis artiklo pri l' Asocio por Kreo di Kontoro di LI. en Bern ed extraktaji di letro da Eug. MACPIKE. Ta jurnalo esas l' oficial organo di la Chambro di Komerco di U.S.A.

New York Call insertis la sequanta artikli, tradukita de Ido : (9 dec.) *La Suisana Labor-federuro e la striko generala*, ek *Int. Socialisto.* — (10 dec.) *La barbareso di la milito*, ek *Int. Socialisto*; *Gimnastiko Sueda e gimnastiko naturala*, da D[ro] HELME, ek *Progreso.* — (11 dec.) *Shovinista nacionalismo*, ek *Int. Socialisto.* — (21 dec.) *La kongreso di la socialista portio en Jena*, da PEUS (ek *Int. Socialisto*). Nova pruvo, ke Ido povas esar, ed esas ja, vehilo internaciona por omnaspeca pensi.

Das Monistische Jahrhundert insertas en singla numero un pagino en Ido :

(20 dec.). *Koncienco e deo*, da H. P. — (3 jan.). La fonto di verajo. — (10 jan.). *Prof. Arth. Drews pri la periso dil Kristanismo.* « La nuntempa liberpensisti e monisti esas... la vera protestanti. » — (17 jan.). *A la liberala pastori!* — *Jurnalo e revuo.* — (24 jan.). *Mondokoncepto e mondolinguo.* (Lam ondolinguo esas e povas esar ligita a nula partikulara mondokoncepto, nam omna mondokoncepti, filozofii e religii, esas esence internaciona, e bezonas do egale la LI.)

1. Linguala remarko : on ne povas dicar : *me grantesis sarar...* De la frazo aktiva : *on grantas ulo ad ulu*, on ne povas deduktar la frazo pasiva : *ulu grantesas*, ma nur : *ulo grantesas*. (Ico esas idiotismo dil Angla sintaxo). On dicez simple : *me povis, me darfis, me sucesis sarar.*

Das stenografische Jahrhundert (Berlin, januaro), kontenas reguloze Idala parto redaktata da H. PEUS. — *Homala penso.* — *Pri la internaciona kongreso di la liberpensisti en Lisboa.* — La revuo anuncas *Stenidano*, la *Kalendario universal* e *Lernolibro pri stenografado* da Fr. REMSPECHER redaktita en D. *ed en Ido* (preco 1 M.).

Echternacher Anzeiger (15 jan.) insertis artiklo da H. MEIER, qua memorigas la historio di Ido ed anuncas la kongreso Idista en Luxemburg. Ol montras l' avantajo di la LI. por lando plurlingua, quale Luxemburgo, e qua relatas kun plura linguo-domeni.

L'Indépendance belge (8 dec.) insertis artiklo *Por Esp.* da J. VANDRUNEN. Ta profesoro konocas nulo de la historio di la LI : co aparas ek omna linei di lua artiklo. Il semblas kredar, ke l'Idisti esas kauzo od autori di omna recenta projeti di LI., ed il citas pelmele, kom aparinta *pos* Ido : *Neutral* (1902), *Universal* (1903), *Novilatin* (1895, 1907), *Latino sine flexione* (1907). Il atribuas mem a l'Idisti la projeti fabrikita da ula Esp-isti : *Romanal*, *Lingvo Kosmopolita* (il obliviis *Adjuvilo !*) Il ne savas, ke ante 1907 aparabis ja cirke 100 projeti ; il ne savas, ke la komitato di la Delegitaro studiis li omna e repulsis li omna. Ciencisto serioza e koncienecoza devabus studiar la *Historio di la Linguo universala* e la dokumenti di la *Delegitaro.* S° V. preferas repetar blinde la rakontachi di la fanatiki, e cherpas sua informi ek lia pamfleti plena de mentii e kalumnii ; ex. il asertas, ke « la grupo Idista de Berlin abandonis Ido por adoptar la Reform-Esp. di lua prezidanto Seidel ! » Aserti tante nevera e ridinda pruvas nur la kompleta nesavo dil autoro e senkreditigas lu avan la kompetenti. Esas vere shaminda, ke la senskrupula chefi di Esp. sucesas trompar tala personi, e per li la publiko. — (15 dec.) Kom. LEMAIRE respondis citante la paroli di Zamenhof pri Volapük ed Esp., qui povas nun aplikesar ad Esp. ed Ido. S° Vandrunen, repetante kalumnio da C. Bourlet, parolis pri « perfektigeri en chambro qui nultempe parolis Esperanto » ; Kom. LEMAIRE respondas citante la nomi dil anciena ed eminenta Esp-isti qui divenis Idisti. Ed il deklaras : « Ni esas adversi, ne di Esperanto, ma dil Esperantismo, stranja religio nova di qui l'adepti deklaras : od Esperanto, o nula linguo helpanta ! ».

(22 dec.). Nova artiklo da kom. LEMAIRE expozanta la reguli di l'Idala derivado, e komparanta ol a la absurdaji di nia lingui (*plomber* = plumbizar, ma *plumer* = senplumigar, same kam *déplumer !*) Esp. nule regulizis la derivado, e konseque dronis en la kaoso, imitante sklave nia lingui — S° VANDRUNEN recidivas *Por Esp.* : cafoye il diskutas Ido kom linguo, ma pruvas nur, ke lu nule konocas ol : « Ido supresis l'akuzativo, e pose riprenis ol » ;

Ido havis adjektivo nevariebla, e pose riprenis la pluralo di Esp.; Ido havas formo nereguloza *ela* (! ube lu vidis ol ?) e plurale : *elia*, ube *i* esas elemento ne explikebla (! do S° V. ne mem savas, ke *i* indikas la pluralo en Ido! [1]) Rezume, S° V. repetas omna nevera ed absurda argumentachi di la fanatiki, *sen ultempe verifikar li!* Bela exemplo di ciencala koncienco! Il citas pelmele omnaspeca opinioni, mem ta di la balayisto dil *Centra Oficejo*, quo esas extreme komika! Il finas per la kustumata fanfaronado, anuncas la... futura suceso dil 10ª kongreso di Esp., ma sorgas ne parolar pri la... 9ª (Bern, 1913), probable por ne konstatar lua reala fiasko!

L'Indépendance belge (5 jan.) insertis longa artiklo da Kom. LEMAIRE, qua esas aplastanta respondo a S° VANDRUNEN. En l'unesma parto ol refutas la povra objecioni pri l' alfabeto quin ni ja citis e qui pruvas nur kompleta nekonoco di Ido. En la duesma, ol citas granda parto de la famoza letro dil diktatoro a la Maestro, qua pruvas, ke Esp. esas nur komercal afero e sustenesas nur da la sekreta subvenci di la monopolema firmo; ke Esp. primitiva (di la Fundamentisti!) repugnas la ciencisti, ke ol dekadas avan la progresi di Ido e kombatas olca nur per la pekunio. On objecionis a Kom. Lemaire, ke il propagis e laudis olim Esp. Il respondas bonege, ke ni nule destruktas Esp., ni plubonigas ol e salvas ol de la ruino, a qua la konservemi e la komercistachi kondamnis olu. [2] Ni devas dankar S° VANDRUNEN. pro ke il provokis ta bonega respondo, qua espereble lumizos la lekteri, ed igos plu modesta la fanatiki.

L'Indépendance belge (19 jan.). — Kom. LEMAIRE durigas sua *Lecioni pri la LI.* traktante la relato inter la verbo e la substantivo nemediate derivita; ca relato havas multa diversa senci en la naturala lingui, ed anke en Esp., qua imitas li sklave, e qua divenis pro to « senforma kaoso » (quankam ol fanfaronas pri sua « logiko »!). Ol esas regulizita en Ido tre simple: la substantivo nemediate derivita de verbo signifikas l' ago o stando expresata da la verbo (verbal radiko); se on bezonas indikar explicite la *rezultajo* dil ago, distingebla e distingenda del ago ipsa, on uzas la sufixo *-ur* (di qua la naturala lingui ofras multa exempli).

Le Clergé (Bruxelles, decembro, n° 9). — La LI. sempre interesis la katoliki. Inter multa probi, sis projeti remarkinda debesis

1. « En *gue*, *gui*, *guo* la *u* ne pronuncesas aparte ». (Eroro!) « *y*, qua esas *i* konsonanta, povas esar vokalo, quale en *ly* ». Ube S° V. vidis, ke *y* esas vokalo en Ido? Ed ube il vidis la vorto *ly*? Nur en la stupida e perfida pamfleti di la fanatiki, probable! Ni defias lu apogar sua kritiko sur Idala texti *autentika!* Tale on vidos, quante valoras la kritiko di S° V.!

2. Ico esas nule paradoxo; co korespondas precize a la devizo ipsa dil *Indépendance belge*: « KONSERVADO PER LA PROGRESO ».

a kleriki en la lasta yarcento. De nun du sistemi esas aceptebla da la publiko : Esperanto e Ido. Pos parolir pri l' autori di la du sistemi, on mencionas la judiko di S° Paul Mansion : « Ido havas alfabeto e gramatiko plu simpla kam Esperanto, reguli pri la derivado plu racionala e vortaro plu strikte internaciona. Ye la logikala vidpunto, Ido esas apta expresar ula nuanci di la pensado plu bone kam plura moderna lingui e la cetera lingui artificala. Egardante la tempo konsakrita por studiar Ido ed Esperanto, on plu facile komprenas Ido-texto kam Esperanto-texto ». Lore, por furnisar pruvo di sua aserto, l' autoro uzas nia linguo por expozar la gramatiko di Ido e la internacioneso di la radiki relate la precipua lingui Europana. Pose on memorigas l' implicita adhero di abato E. Peltier a la reformo Ido ; la konverto di *La Belga Sonorilo* e la fondo di l' *Uniono Sacerdotal Idista* kun l' aprobo di la kompetenta autoritati ekleziala. Bona rezumo, quan nia samideani devas egardar e publikigar en la jurnali quin li prizas : la nuna periodo esas oportuna.

La Pharmacie Française (dec. 13). — *Kroniko di la LI.* da R. Cormeray ; lasta artiklo, qua finas la historio (tre exakta e dokumentizita) di Ido ; ol mencionas tre senpartie la « protesto » di kelka membri di la *Delegitaro* : ol finas per komparenda texti, pruntita de la « maxim bona autori », D^ro^ Zamenhof e S° Boirac. — Kontraste a ca artikli, la fanatiki sendis, segun sua kustumo, letri plena de neveraji e personal ataki ; exemple, ulu asertas, ke S° de Beaufront reprezentis D^ro^ Zamenhof *en la Delegitaro* (!) e *votis por la reformo* (!!) Or ni dicis centfoye, ke S° de Beaufront nultempe esis membro di la Delegitaro nek di la Komitato, e ne partoprenis olua voti. Yen quale ta kompatinda homi konocas e naracas la historio di la Delegitaro! Li repetas blinde, stulte, la mentii e kalumnii di sua chefi. Nulo pruvas plu bone, quante profunde e perfide ici trompis la « santa populo » !

La Pharmacie française (Paris, jan.). — *Kroniko di la LI.* da R. Cormeray : nova artiklo tre bona, qua refutas l' objecioni dil Esp-isti, montrante ke lia « natural evoluco » duktas a « senforma kaoso », segun la konfeso di lia chefi ipsa ; ke lia Akademio laboras nule o tre male, ke li havas nula reguloza organizuro, ke lia linguo disfalas en dialekti, pro ke li havas nula principi e nula autoritato legitima e generale aceptata. Fine, on propozis experimento di traduko en Ido ed en Esp. Ma omna Esp-ista kontredicanti refuzis ica probo. Esas do konstatita, un foyo pluse, ke li sempre fugas la komparado e la *loyala* konkurado, a qua li ipsa provokis ni.

Le Maître phonétique, organo dil *Asocio fonetikal internaciona* (nov.-dec. 1913) insertis specimeno di Ido skribita fonetike, da L. Couturat e H. Palmer ; la sama texto esis anke tradukata en

Esp. e skribata fonetike. La komparo di la du lingui esas interesanta; Ido diferas del alfabeto dil Asocio por la literi *c*, *j*, *x*, *y*, *qu*, *ch*, *sh*; Esp. per la literi *c*, *ch*, *sh*, *gh*, *hh*, *jh* (e per *u* konsonanto, qua devus skribesar *w*). On vidas tale, ke Esp. havas nula yuro pretendar, ke ol havas alfabeto « pure fonetikala », o plu fonetikala kam la nia (la Idala literi *j*, *y* diferas nur per la formo de la *simpla* literi korespondanta dil Asocio). Cetere, la du lingui esas remarkinda per lia fonetikal simpleso, kompare a la *vivanta* lingui, tante komplikita (mem e precipue l' Angla!)

Le Caducée (Vincennes, dec.) insertis letro da A. RICHARD *pri la LI.* respondanta ad artiklo di literaturisto « nekompetenta », qua asertabis, ke Ido esas « morte-naskinta ». Il montras per recenta fakti la « vivemeso » di Ido, qua docesas da ciencisti eminenta en Kopenhago, Bern, Budapest, e c. — La sama numero kontenas artiklo da ula su-dicanta linguisto, qua pretendas montrar *la obstakli di la lingui artificala*, e qua ne mem savas distingar Ido de Esp. Kande il volas pruvar la kakofonio di « la lingui artificala », il pruntas Esp-ala specimeni... de la Idista jurnali, sen dicar, ke Ido esas multe plu eufonioza. Same pri la derivado, il citas l'absurdaji dil Esp. derivado, kritikita da ni, sen dicar, ke Ido emendis li. Ed il semblas inkluzar Ido en sua kritiko, apogita nur sur Esp-ala specimeni! Bela metodo, vere digna de ciencisto.

Le Démocrate de la Banlieue (Paris, 22, 29 nov.: 6 dec.) publikigas serio de artikli pri la LI., Ido e la *Delegitaro*, da S° HEINEMANN membro di *Emancipanta Stelo*. Lu expozis til nun la principi generala di la LI. (neutreso, facileso, internacioneso), la historio di Ido kom linguo di la Delegitaro, e lua avantaji relate Esp.

L'Avenir syndical du Centre (Orléans, 1 jan.). — Ula kamarado questionis, kad on ne povus konciliar Ido kun Esp., e sugestis, ke on aceptez « unesme » Esp., rezervante lua « reformo » a plu tarda tempo, « kande ol esos adoptita da omni ». A. MONETTI refutis bonege ca stranja opiniono, montrante, ke Ido esas ja precize Esp. reformita segun la postuli di la cienco e di la praktiko: esus absurda adoptar Esp. primitiva por reformar ol pose. Quon on pensus pri ulu, qua docus la Franca dil 16ª o 17ª yarcento, por docar pose la Franca moderna? La koncilio dependas nur del Esp-isti; li devas nur sequar la progreso, ed aceptar ja nun la « reformo », quan li ajornas a la Greka kalendi.

Consultez-moi! (Reims, dec.) insertis bona artiklo pri e por *La LI. Ido*, qua instigas la lekteri lernar nia linguo.

Nouvelliste Valaisan (Saint-Maurice, 22 jan.) insertis *Unesma postkarto da Valaisano*, qua expozas l' utileso di la LI. e prizen-

tas, kom specimeno, la *Nia Patro* en Ido, kun la necesa indiki por la pronuncado.

(24 jan.). *Duesma postkarto*: expozas la precipua finali, la reguli di l' artiklo e di la verbo. On esas pregata skribar ad IDISTA, redakterio di *Nouvelliste*, Saint-Maurice (Valais, Suiso).

Berner Intelligenzblatt (30 dec.) raportas interesanta diskurso, quan D^ro^-A. SCHRAG kurajis facar en la *Societo por Germana linguo* pri *Matrala linguo e LI.* Il komencis expozante la nuna antinomio inter nacionalismo ed internacionismo, antinomio qua, en la linguala domeno, povas solvesar nur per LI. helpanta e neutra. Il refutis l'objeciono pri artificaleso alegante, ke por irga skolano irga stranjera linguo semblas tre artificala : esas a lu indiferenta, kad ol esas produkturo di natural evoluco o di akademio. Il montris la stranjaji ed absurdaji di la derivado en la nacionala lingui, kompare a la logikala derivado necesa en la LI. Il konkluzis, ke la matrala linguo devas restar la linguo dil kordio, ma la LI. devas esar linguo dil intelekto rezervata al internaciona relati. Sequis diskuto, en qua nulu opozis sul al ideo di la LI.; nur un o du tendencis restriktar la importo di la LI. kompare a la « kulturlingui »,... quale se la LI. ne povus esar la maxim « kulturita » linguo, rezumante en su omna progresi di la linguala cienco e tekniko ! La superstico di la « kulturlingui » equivalas la superstico di la « naturala lingui » : tante granda esas la povo di la vorti !

Arbeiter-Zeitung (Winterthur, 15 nov.) insertis kom folietono *Ido-angulo*, qua komencas per docar la pronuncado e prizentar lektajo, kun D. traduko. Ol finas per ica saja frazo : « Quankam Ido esas la maxim facila linguo, on tamen ne povas lernar ol sen kelka fervoro ed energio ». Yen loyala e kurajoza averto, komparinda a la stulta fanfaronado di la fanatiki, qui per sua senskrupula reklamachi *fushas la ideo* avan la publiko. — (22 nov.). Duesma leciono, kun lektajo extraktita de la *Rakonteti* da AHLBERG.

Arbeiter-Zeitung (Winterthur, 27 dec.) publikigas *Ido-angulo*: leciono pri l' adverbi, kun exercala texti.

Der Schweizer Abstinent (Schaffhausen, 14, 21 nov.) insertis anekdoti *en Ido*.

Volksrecht (Zürich, 5 dec.) en sua *Ido-angulo*, ultre lecioneto pri Ido, kontenas raporto pri l' asemblo dil Idisti eventinta en Zürich la 1^a^ decembro.

Der Landwirt (Luxemburg, 8 dec.) publikiginte artiklo, qua kombatis l'ideo di LI. artificala e propozis adoptar kom LI. irga nacionala linguo, ex. la Franca, membro di l'Ido-societo sendis

tre bona e forta respondo, montranta, ke nia ideo esas perfekte praktikala, defendata da serioza ciencisti; e ke irga linguo nacionala kontenas sennombra desfacilaji tote neutila, quin on ne remarkas, e quin LI. artificala povas eskartar. — La redaktisto respondis nur per extera konsideri e shikani, qui nule tuchas la fundo di la questiono. Quale omni, qui savas nulo pri la historio di la problemo, lu demandas, ke la partiani di LI. « unesme » interkonsentez. Ma ca interkonsento esis ye la skopo di la *Delegitaro*; realigita la 24 oktobro 1907 *kun la voto dil Esp-isti*, ol destruktesis *da li* la 18 januaro 1908. Do *nur li* esas responsiva pri la « divido »; e ti qui deziras interkonsento devas nur adoptar la *Linguo di la Delegitaro*. Se Ido konkuras Esp. avan la publiko, la kulpo esas nur dil Esp-ista chefi, qui *volis* ta konkurado. Yen to quon nia amiki devas sencese respondar a ta nejusta objecioni di la « profani ».

Touring-Club luxembourgeois (novembro). — H. MEIER anuncas la kongreso Idista eventonta en Luxemburg; il montras, quale ca asemblo devas interesar la Luxemburgani, e quale Ido povus utilesar a ta lando plurlingua, frequentata da turisti stranjera.

Neue Freie Zeitung (9 jan.). — *Ido-angulo:* la gradi di komparado. Ido en la universitati: la « federo di la ciencisti e di la laboristi » (predicita da Lassalle) realeskas nun pri la LI., nam Ido esas propagata precipue da ta du klasi di homi.

Danzer's Armee-Zeitung (Wien, 18 dec.). — *Kolonelo Frey prí Esp°*, da Gen. J. DE LJUSTINA. Nia samideano refutas la vana fanfaronado dil Esp-isti pri lia kongreso, memorigante la paroli di la honor-prezidanto kol. Frey, qua deklaris sua absoluta senpartieso, e konstatante, ke li sisteme tacas pri ta deklaro. Li pavoras la verajo!

Feuer und Wasser (Frankfurt a. M., 6 dec.) insertis artiklo: *Tekniko, Linguo e Linguo internaciona*, da O. LIESCHE, quan ni ja recensis (VI, 622). — Ol recensas anke *Weltsprache und Wissenschaft*, citante avizo quarlingua afishigita en l' Universal Expozeyo di Gand, qua esis redaktita en mala Germana; ol konkluzas, ke esus plu bona e simpla redaktar tala dokumenti nur en la landala linguo ed en la LI. Ol rekomendas do adopto di Ido por kongresi ed altraspeca asembli internaciona.

Berliner Tageblatt (*Wochen-ausgabe*, 18 dec.). — Recenso tre bona e simpatioza dil nova edituro di *Weltsprache und Wissenschaft*, da Dr L. BIRNBAUM: « On ne povos refuzar atenco a ca propagala verko absolute moderita, e nule polemikala ». On remarkigas, ke ta libro havas kin autori de diversa landi e lingui, qui korespondis tote e nur per Ido.

Il Viaggiatore (Torino, sept.-dec.) insertis granda artiklo da P. M. pledanta por Ido e kontenanta mem rezumo di la gramatiko. — Pose ol recevis letri plena de fanfaroni e mentii de ula Esp-isti fanatika. La redakterio expresis la deziro, ke « kongreso solvez un bona foyo e definitive la questiono di la LI. » — Lore nia amiki respondis, ke ta kongreso esis precize la *Delegitaro*, qua examenis omna projeti, inkluzite Esp., ed adoptis Ido kun la voco dil Esp-ista membri. On citis peco de *Historio di nia linguo*, da JESPERSEN. — Altra fanatiki asertis, ke on povas skribar Esp. per omna mashini (!), ke *x* kontenas tri soni (! !), ke Esp. havas nur 16 reguli sen ula ecepto (! ! !) e c., e c. Venis fine anonima advokato di *Interlingua*, qua laudas lua facileso por... ti qui savas la Latina od ula Romanala linguo. Omna ta siori vere ne shamas trompar la publiko per sua senskrupula aserti !

International Notes and Queries (mayo) kontenas granda artiklo pri la *Asocio por fondo di kontoro di la LI.* kun extraktajo ek la statuti. — Sub la rubriko *Internaciona linguo*, la redaktisto raportas, ke dum la 3ª internaciona kongreso dil frigoro (Chicago, septembro) il havis okaziono parolar *en Ido* a plura stranjera delegiti, qui nultempe studiis nia linguo, ma komprenis ol sen irga desfacileso. « Ico eventis ne nur unfoye, ma multafoye, e pruvis la kompleta praktikebleso di Ido ». — Ni rekomendas ica fakto e precoza atesto a l' atenco di nia propageri.

Correio do Povo (Porto-Alegre, Brazilo) publikigis longa serio de artikli pri e por Ido, da nia tre anciena samideano F. V. LORENZ, de San Feliciano (qua esis Esp-isto de la unesma horo). — (17 okt.). Il expozas l' origino di Ido kom Esp. reformita, l' utileso di la precipua reformi, e citas komparenda texto en Volapük, Esp., Neutral e Ido. — (18 okt.). Il komencas expozar la gramatiko di Ido : alfabeto e pronuncado, precipua gramatikal finali, pronomi personala. — (21 okt.). Konjugado aktiva e pasiva. — (23 okt.). Altra pronomi; nombri, gradi di komparado. — (24 okt.). Pose il expozas la formaco dil vorti : prefixi e sufixi, ed ofras sua gramatiko di Ido a la lekteri. — (25 okt.). Il propozas a li texto Idala tradukenda, kun lexiketo di la poka vorti nerikonocebla da Portugalano. — (30 okt.). *Komparo di Esp. kun Ido :* serio de texti komparenda en la du lingui (ex. Esp. : « Tiuj kiuj estas diligentaj povas lerni nian lingvon en malmultaj semajnoj. — La malrichuloj loghas en domoj malgrandaj kaj malaltaj ») — (31 okt.). Por pruvar la harmonio e literaturala kapableso di nia linguo, l' autoro tradukis poeziajo : *Mea ok yari*. Quankam ni ne prizas tala exerci, ni devas agnoskar, ke ca peco esas plu bona kam la maxim multa produkturi dil Esp-ista « poeti ». — (12 nov.). On expozas la konstituceso dil *Uniono*, kelka recenta sucesi di Ido, enumeras nia jurnali, e citas kelka Europana jurnali qui

havas konstanta rubriko en Ido. — (14 nov.). Por pruvar la praktikaleso di Ido, on mencionas plura samideani, qui facis voyaji tra plura landi per Ido. On mencionas fine la konverto di S° CHALOUPECKÝ, Cheka Esp-isto, ad Ido. — Ni analizis ica serio de artikli, por montrar quale on povas facar bonega propagado, kande on sucesis aquirar kelka spaco en ula jurnalo. Ico esas exemplo vere imitinda da nia samideani. E la fervoro nefatigebla di nia amiko refutas la kompatinda pretexto di kelka « fideluloj », qui alegas, ke li ne « audacos » propagar Ido pos propagir Esp.! Li dicez plu juste, ke li ne « kurajas » agnoskar la verajo e sequar la progreso!

A Epoca (Florianopolis, 9 novembro), semanala organo di la federuro di la katolika societi en Florianopolis (Brazilo) insertis sub la titolo *A Lingua Universal Ido* la Portugalana tradukuro di la specimena texto « La progresi di la cienco e di l'industrio, e c. » qua preiras la *Radikaro* en nia kompleta manuali. Pos mencionir l'aparo di la projeto Ido en 1907, lua qualesi pri la maxim granda internacioneso di lua radiki, lua perfektigebleso segun ke la social e linguistikal evoluco igas lo necesa, l'adopto di ta sistemo da l'Internaciona Delegitaro, on adjuntas, ke en 1913 fondesis *Brazilana federuro por la L.I.*, por propagadar l'ideo di ta linguo, qua til nun sucesis en 23 loki. Ti qui deziras adherar a ta Federuro o recevar plusa informi skribez a S° Francisco SCHADEN, Alto do Capivary, Correio Theresopolis.

Elektrichestvo i Jizny (*La Elektro e la Vivo*), Rusa monatalo (decembro) konsilas a sua lekteri lernar Ido, quan ol rekomendas kom Esp-o simpligita. La redaktero, injenioro V. V. RYUMIN, laudas la facileso e la belsoneso di Ido, mencionas lua difuzeso ed expozas, quante dezirinda esas enduktar ol aden la skoli e quante utila ol esas por omni e precipue por la Rusa elektristi bezonanta ciencala verki pri la elektro, qui esas nefacile atingebla pro la internaciona verko-konvencioni cheriganta la tradukuri. Il finas per la adreso di S° KAPUSTYANSKIY, kom Ido-propagero.

Kommercheskiy Kuryer (*Komercala Kuriero*, Belostok, 1.12.13), kontenas « *Suno ed uceleto* » e « *La futura homi* », artikli ek *Pioniro*, N° 6ª, kun la menciono, ke li esas tradukita de Ido. Nia amiko G. Z. SOKOLOV, qua direktas la sociala e literaturala faki dil jurnalo, uzas anke ica moyeno por propagar Ido.

PARIS. — IMPRIMERIE CHAIX (SUCCURSALE B), 11, BOULEVARD SAINT-MICHEL. — 053-14.

SUPLEMENTO

KRONIKO

Suisana Ido-Societo.

La 6-ma generala asemblo dil *Suisana Ido-Societo* eventis sundie la 15 februaro en Olten. (La publiko esis invitita). Matine eventis Ido-konkurso segun la sequanta programo. Omna partoprenanto devis lektar unesme Idotexto, e tradukar ol parole, duesme tradukar skribe Germana texto en Ido. Por senerora lekto kontesis 10 punti, por senerora traduko kontesis 20 punti, e por la senerora traduko dil Germana texto on kontis 30 punti. Po singla eroro on deprenis un punto. La maximo, t. e. 60 punti ne atingesis, nam la texti esis ne tre facila e la examenanti tre severa. Tamen la facita labori esas kontentiganta. La maxim bona rezultajin atingis S° Jul. MÜLLER (Zurich) kun 58 punti, e S[i] RABITZ (Winterthur) e FEHLMANN (Olten) kun 57 punti. L' asemblo unanime decidis, ke anke en la proxima yaro on aranjos tala konkursi por stimular la fervoro di la membri.

En sua yaral raporto, la prezidanto S° HIESTAND montris, ke nia kozo tre bone progresas en nia lando, e ke ni povas esar kontenta pri la bona reklamo quan facis por ni la Esp-isti per lia kongreso. Nia propageri savis profitar la intereso, quan la « fideluloj » vekigabis per lia fanfaronado.

Segun raporto dil kasero, S° MEIER, la deficito en la kaso desaparis e ni havis en la fino dil yaro aktiva saldo de 21 franki. Questo quan on facis dum la asemblo havis kom rezultajo por nia propagokaso la sumo de 42 franki.

L' Esp-isti havabis un sola Esp-angulo en un jurnalo. Ma li sempre nur skribis *pri* Esp., ne *en* Esp. Ica angulo desaparis, ma ni Idisti nun aparigas reguloza Ido-texti, aparanta omnasemane en 10 diversa jurnali. Ni ne nur skribas *pri* Ido, ni anke skribas *en Ido*, nam nia linguo povas ya imprimesar omnube.

Olima Esp-isto, qua asistis la kunveno, deklaris, ke il nun lernos Ido e ke il volas facar propago por ol, pro ke il esas konvinkita, ke ta linguo superesas omna altra sistemi.

La asemblo esis nova pruvo, ke Ido vinkis Espo en Suiso. Ni povas nun quiete laborar por nia idealo, sen trublesar da nia adversi.

A. N.

Bern.

Ye la 6 februaro S° SCHNEEBERGER facis diskurso pri la LI. en la sekundara skolo di Viktoriaplatz. Il expozis la praktikal utileso

di la LI., e pruvis ol per exempli, montrante ke ja importanta industriala firmi uzas olu. Il expozis pose tote objektale la du sistemi Esp. ed Ido, kun exempli e specimena texti, quo multe interesis ed impresis l'audantaro. On raportis pri ca diskurso en *Berner Tagblatt* e *Intelligenzblatt*. La raportero konfesas, ke il venis skeptika, e departis konvinkita, kun l'impreso, ke la LI. progresis de Volapük tra Esp. til Ido, e trovis en olca sua formo definitiva, se ne perfekta.

Esch-sur-Alzette (Luxemburgia).

En ica urbo industriala e progresema existas *Societo por populedukado* qua havas 800 membri. Merkurdie e saturdie de 6 1/2 til 8 1/2 kloki vespere (18 1/2 til 20 1/2) multa membri venas aden la lektosalono dil societo, ube trovesas granda biblioteko. En ta biblioteko trovesas la Ido-lernolibri da PEUS, SCHNEEBERGER, NOETZLI e SCHRAG. Sur la tablo apud Franca e Germana revui jacas *Progreso*, *Die Weltsprache*. *La Langue Auxiliaire*.

Luxemburgiana Monista Societo, taverno Paulus-Michaelis, abonas la revuo *Das Monistische Jahrhundert* da W. OSTWALD, qua kontenas artikli en Ido.

En la *Pedagogiala Biblioteko*, formacita dal urbo por la 54 instruktisti dil primara skoli, jacas la *Schweizerische Lehrerzeitung*. Ica Suisiana jurnalo por instruktisti anke kontenas artikli en Ido.

Eventas nula publika kurso, ma plura Idisti facas individuala propago. En Esch omna oficisto, komercisto e c. devas savar la Luxemburgiana, Germana, Franca ed Italiana lingui. Exemple inter mea 52 skolani esas 12 Italiani, deko de Germani, du Franci e la ceteri esas Luxemburgiani. Ma hike esas anke laboristi stranjerlinguana. Ti qui ne savas un de la quar lingui hikala, esas kompatinda. Ni esperez ke dum ica yarcento tala Babelatra konfuzeso destruktesos per universala adopto di la LI.

H. MEIER.

Kopenhago.

Dum la 20, 21 e 22 februaro S° OSTWALD facis tri diskursi, aranjita da *Danmarks Naturvidenskabelige Samfund* (*Naturciencala federuro di Dania*), grava asociuro di natur-cienco e tekniko. La diskursi eventis en *Polyteknisk Læreanstalt* koram granda publiko invitita.

La unesma diskurso traktis la temo : *natur-cienco e filozofio*. La natur-filozofio komence esis poeziala. OERSTED, qua deskovris la relato inter elektro e magneteso e publikigis lo Latine en 1820, skribis pri la spirito di la naturo e traktis la extrinseka simileso di la natur-forci. Ta trakto-maniero (iniciita da Gœthe e montranta la simileso di la du populi) sequesis da plu exakta trakto-maniero pos la deskovro di la energiala legi. La unesma ek li

koncernas la konservado di la energio e deskovresis preske samtempe (1842-43) da MAYER, JOULE e COLDING. Ek li COLDING restis pasable nekonocata, pro ke il publikigis sua deskovro nur en Dana. Erste recente lua verko divenis plu konocata per la Ido-tradukuro di *Progreso*. La duesma energiala lego (deskovrita da CARNOT) dicas, ke la energio (dum sua transformesi) divenas sempre min transformebla, do min valoroza. De to la impero, sparar la energio, la « energiala imperativo » di OSTWALD : « vergeude keine Energie », disipez nula energio! — Se, kom filozofo, on deziras ordinar la cienci, la maxim bona skemo esas ta di la Franca filozofo COMTE. E ta skemo esos bona, ne nur por la filozofio, ma anke por praktikala fako : la bibliografio. Maxim infre en la skemo, kom bazo di omna altra cienci, on devas pozar la logiko : la teorio di la ordino ipsa. Repozanta sur ol ni havas (maxim infre) : matematiko e geometrio. Super li : mekaniko, fiziko e kemio (e hike la energio-nociono aparas). E tale la plu specala cienci repozas sempre sur le min specala. Maxim supre ni devas pozar la sociologio, cienco ne ja konocata da Comte [1]. — Se fine on questionas pri la skopo di la cienci, on vidas (en la respondo) la tendenco di Ostwald, serchar en omna cienco : una skopo. Ca komuna skopo esas *profetesar, augurar*. La navo-konstruktisto auguras, ke ta navo havos ta grandeso e ta rapideso. La mediko auguras, ke ta medikamento havos ta efiko. La matematikisto e logikisto auguras, ke ta e ta formulo sempre donos justa rezultajo. La moderna ciencisto esas la direta sucedanto di la profeti di la Anciena Testamento.

La duesma diskurso havis la titulo : *La organizo di la mondo e la signifiko di la plu mikra stati por ol.* Inter la distingita publiko on remarkis la Germana ambasadisto, komto BROCKDORFF-RANTZAU e la ministri por stranjera ed interna aferi : SCAVENIUS e RODE. — Ostwald komencis per metaforo : kande lando emersas ek maro, komence la maxim alta loki formacas insuli, qui pose juntesas a plu granda lando. Sama omna kulturala formacuri komence esas insulatra. Or tala insulatra formacuro sempre formacas sua propra normi : linguo, legi e multo altra. Kande pose la insuli kreskante juntesas, la difero di la normi kreas fricioni ed omnaspeca desfacilaji. 50 yari ante nun la multa Germana stati havis singlu sua propra « pedo » por mezurar longesi, havis propra moneti, propra nomi por pezo, e c. Or omna ta diferi desaparis. E to debesas a la cienco, qua kreis la metro-sistemo, adoptita da omna nacioni, eceptite nur la Angla e la Usonana. Same la cienco kreis linguo por la internaciona komuniko. E la afero esas tante parfacita, ke on povas dicar : la linguo existas ed esas pronta, quale

1. Eroro : Auguste COMTE inventis la koncepto e la *nomo* ipsa di la *sociologio* [RED.].

treno, qua stacas kun vagoni, lokomotivo, e la vaporo presata. Mankas nur, ke on eniros. — La kreo di nova normi povas eventar violente per militi, striki e blokala exkluzi. Ma ni vidas la organizo di la mondo progresar anke altre e plu bone. Ni vidas la stati sempre plu multe e tote volite renuncar sua suvereneso. Tale naskis la post-uniono (quankam la posto tote specale resortisas a la stato), komuna legi pri trati, e c. En ica organizo lo maxim karakteriziva esas la formaco di centrala organi (tote quale en la organismi). Exemple Suisia e Belgia havas plura tala centrali. Hike la mikra stati havas tasko specale apta por li. Che la Dana universitato vi havas la viro qua esas maxim kompetenta pri Ido. Vi povas avancigar la afero multege per lernar Ido e per krear hike en Dania, guidata da Jespersen, institucuro por la Idala akademio.

La triesma diskurso portis la titulo: *La organizo di la cienco e lua moyeni.* A ta diskurso on invitis (segun inicio da Jespersen) omna Idisti qui povis venor. La diskursanto rekapitulis la kondicioni di progreso: ne nur distributo di la laboro, ma anke centralizo di ol. La historio docas, ke ta evoluciono progresas en ondi. To debesas a la fakultato di la homala agadi, regular su automate, preske quale eventas en vapor-mashino: ye tro granda rapideso la regulatoro diminutas la vapor-fluo e per to la rapideso, ma erste kande ica divenis tro mikra, la regulatoro itere povas influar. Segun ke la regulatoro esas ruda o delikata, la ondi divenas plu o min granda. Same en la homala vivo: la kreskanta organizo igas la evoluciono plu egala, la ondi sempre plu mikra. — En la organizo di la cienco on devas komencar per la extrinseka relati. En München (kelka yari ante nun) kreesis organizuro por la ciencala relati: *La ponto.* Un ek lua maxim proxima skopi esis propozar fixa formati por la libri. To ne nur uniformigos la biblioteki, ma posibligos, ke la ciencisto povos kolektar de omna lateri diserturi pri la sama temo e bindar li kune. — Duesma moyeno por organizar la cienco esas la internaciona helpo-linguo. Ni havas en *Ido* tala, qua esas tote reguloza e sat richa por omna ciencala skopo. — Triesma moyeno esus organizar la ciencisti ipsa. Turnante su a la prezidanto, Ostwald remarkigis la granda servo, quan on facus a la kulturo, se on selektus bela insuleto, exemple hike en Dania, ed invitus 20 eminenta ciencisti por pasar ibe kelka semani sen ula specala devo o tasko ultre ta di kambio di pensi. Tala ago certe helpus la ciencisti interkonsentar ed esus historiale remarkinda komenco di lia organizo.

Pos la diskurso S° JESPERSEN dankis tam la prezidantaro kam la diskursinto. Il parolis Germane ma adjuntis en Ido kelka vorti. Fine la prezidanto di la federuro, S° HAGEMANN dankis S° OSTWALD per varma e bela vorti ed expresis la deziro itere vidar il kom diskursanto.

Dum la restado di Sº OSTWALD *Danmarks Naturvidenskabelige Samfund* facis granda dineo por il. Pos la festino on invitis Sº JESPERSEN dicar ulo per Ido. E la asistanti remarkis kun astoneso ke li komprenis sen studio.

La Dana jurnali raportis tre detaloze la diskursi da OSTWALD. Li anke sempre mencionis *Ido*, qua certe recevis granda impulso per la varma e grava defenso da nia eminenta samideano.

G. FORCHHAMMER.

Ye la 13 februaro Dlº GUNVAR MÖNSTER diskursis en la hika *Kvindelig Læseforening* (Lekto-Asocio di Homini) pri : « La graveso di internaciona linguo helpanta ». Sub klara kozala ed eleganta formo la diskursero prizentis la temo koram tre interesata asistantaro. E la posa diskuto montris klare, ke la graveso di la problemo pri LI. sempre plu multe komprenesas dal organizeri di hominala asocii.

Kom palpebla suceso Ido-broshuri (exemple : Historio di nia Linguo) nun expozesas en la lekto-salono di la Asocio. Kande on savas, ke *Kvindelig Læseforening* havas *5000* membri, on komprenos la graveso di ca rezultajo.

ADDY HEYDORN.

Lund (Suedia).

En la asemblo di *Idala Societo* di Lund (prezidanto : prof. E. KOCK) la 7 febr. 1914 on decidis :

1me Rielektar la chefaro, ecepte Rektoro H. SÖDERBERGH, qua livos la urbo en julio. Vice lu elektesis Bachelero B. ANDERSSON kom sekretario ;

2me aranjar kurso di Ido por skolani en Privata Elementara skolo ;

3me abonar por la Societo *Mondo*, *Progreso* e *Die Weltsprache*.

Pose Rektoro SÖDERBERGH facis diskurso pri la argumenti facita da ula linguisti kontre LI. artificala.

Sioro ANDERSSON do asumis la tasko duktar la Idala movado en Lund ; ma lu esas fervoroz Idisto e quaze experto pri la mondolingui qui til nun aparis sur la areno. Ultre la *Grupo di la Skolo Privata Elementala* (7 membri) lu direktas *Laborista grupo Idista* (34 membri) e la plu avancinta *Grupo Pioniro* (8 membri). Quaresma kurso preparesas en Katedrala sholo.

Schaffhausen (Suiso).

Ye la 24 februaro, nia samideano ALBERT NOETZLI facis hike diskurso en asemblo dil « Arbeiterbildungsverein ». Asistis 45 personi, qui atenceme askoltis lua diskurso pri « Mondlinguo e Laboristaro ». Pos la diskurso 11 laboristi kompris lernolibri e rezolvis lernar Ido.

Torino.

La 6 februaro finis en la Municipala Skolo *M. Coppino* l' Ido-kurso por laboristi, kun bona suceso. La 10 vespere on ja povis komencar nova publika kurso (anuncita en la *Gazzetta del Popolo* dil 7 febr.); ol apertesis per diskurseto pledanta por Ido koram plu kam 100 personi. Nun la kurso duras omna mardio e venerdio vespere; 46 nova kursani partoprenas ol, inter qui notinda: la Rejala Inspektistino dil Municipala Skoli, la Direktero e kelka geprofesori dil skolo *Coppino*. Ye la fino di marto komencos en la sama lernevo altra kurso. Kelka nova lernanti enskribis su en la skolo *S. Paolo*.

De Genova, pro ofico-motivi, venis en Torino militisto Esp-ista, qua volis propagar Esp-o, e la 31 januaro facigis da amiko diskurseto koram 50 asistanti; ye la fino, la Torinala Idisti atencigis kurte l' asistanti pri la grava laboro dil *Delegitaro*. Lo furiozigis kelka Genovana Esp-isti (hike veninta por l' okaziono), qui per bruisi e krii impedis audar l' Idista paroli. Kelka neutra personi protestis laute, ma neutile. Tamen l' Esp-ala kurso preske faliis e 15 enskribiti a l' Esp-o kurso partoprenas nun nia Ido-lecioni.

Esas remarkinda, ke de kelka dii la Torinala Esp-isti demarshas por interkonsentar kun l' Idisti, e cesar lukto; on devas agnoskar, ke til nun li agis tre jentile e polite e, on esperez, anke loyale.

Ido en la muziko.

La muzikala verko *Quale on lernas la gami rapide e certe*, por violino, da PAUL SCHNEEBERGER, oficiale enduktesis en la *Johannstädter Muzikskolo* en Dresden. Prof. KARL ZIEROLD judikas ta exercaji kom tre praktikala ed utila precipue por plear la tota e la duima intervali.

Ta suceso, pri qua ni sincere gratulas nia samideano, esas grava por ni, pro ke la titulo e la klarigi en ta verko esas imprimita anke en Ido. Tale omna skolani havas okaziono konstatar la praktikaleso di Ido. La verko esas komprebla en l' Editerio dil Uniono ed en omna muzikala librerii (fr. 1,60).

BIBLIOGRAFIO

LIBRI

Adversar devenit amic al limbei mondiale Ido, da Dr A. SCHRAG, trad. D. I. MONASTERIANU (Husi, 1913). — Ica broshuro de 16 pag. kontenas la konocata e bonega verketo da Dro SCHRAG en Ido ed en Rumaniana (en du koloni paralela). Ni devas multe dankar So MONASTERIANU pro ca laboro e pro la propagado quan ica broshuro facos por Ido en Rumanio. Esas interesanta komparar la texto Ido a la traduko Rumaniana, en qua on ritrovas multa

vorti internaciona. Ma la texto Rumaniana esas remarkeble plu longa e min klara, precipue pro la multa signi diakritika qui ornas (?) olu.

JURNALI

La Langue auxiliaire (februaro). — *Utileso o plezuro ?* da L. DE BEAUFRONT : nia revui ne esas destinata (quale la ceteri) por amuzar lia lekteri, ma por informar ed instruktar li, por furnisar a li argumenti ed armi por la bona kombato. Certe on esforcos furnisar a li interesanta lektaji, ma sen neglijar ed obliviar la precipua skopo, l' utileso. — *Punti linguala* : *la sensexui o neutri* : *la kastriti*, da L. DE BEAUFRONT. La kastriti nule esos neutra o sensexua; li esas : *ex-kavalulo*, *ex-bovulo*, e c. — *Decidi dil Akademio* : nova vorti kun komenti. — *Historio di ula pikturo*, da H. DEVANNES : artiklo tre interesanta pri belega portreto di Flandrano, qua existas en la nova muzeo Jacquemart-André (Paris), atribuita sucedante a Jordaens, Rubens e Van Dyck; komprita po 10 franki de brokantisto, e pose po 58.000 fr. da S^no^ André. — *Diversaji* : *La pasteto ek langi*, da A. FRANCE. *La redingoto di Jules Janin*, da F. MIROT. — *Suplemento.*

La Belga Sonorilo (31 jan.). — *Protekteri di la B. S.* — *La Propagado* : artikli da Kom. LEMAIRE en *l' Indépendance Belge* : refuto di la febla objecioni di ula Esp-ista profesoro, qua kritikas Ido sen konocar olu. — *La nombri kompozita.* — *La fablo pri la tri ringi*, trad. D^ro^ NEUENS. — *Shaki.* — *Domni.* — *Nepo.* — *Bibliografio.*

Die Weltsprache (februaro). — *Importanta judiko favore a la LI.* (fino), da O. LIESCHE. HAVELOCK ELLIS opinionas, ke ne esus avantajo por la Angli, ke l' Angla divenus la LI. La granda defekto dil Angla esas lua « insulaneso », lua aparteso relate la cetera Europana lingui. Ma omna nacionala lingui havas lia « defekti », t. e. anomalaji ed idiotismi, qui impedas li plear la rolo di LI. L' autoro konocas bone ed expozas senpartise la stando di la problemo di la LI., e la situeso di Ido. Nula progreso esas pure nacionala; do omna progresi postulas la LI. kom necesa utensilo o helpilo. D^ro^ LIESCHE adjuntas, ke la definitiva solvo povas venar nur de la stati, qui lasos su duktesar, ne da irga sharlatanismo, ma da la cienco : « la diplomacal arbitro povos nur konkordar kun la ciencal arbitro di la Delegitaro ». — *Komparenda texti* : nia adversi provokas ni a kompari, ma li sorgas ne facar simila kompari *en sua* propra jurnali. Por kontentigar li, on tradukas en Ido texto extraktita de *Germ. Esp-isto.* — *Parturas la monti, ed naskas ridinda museto* : humuroza rezumo di l' agado di la « granda ciencisto », qua laboras de sis yari por defensar Esp. kontre Ido e la reformisti... e samtempe reformar ol segun la modelo di Ido. — *Pri la internaciona kongreso di la liberpensisti* (Lisbona, 1913). « La oficiala linguo di la kongreso

esis la Franca. Ultre ol on parolis Portugalana e Hispana ». Ti qui savis nur la du « mondolingui », D. e E., esis kelke embarasata. Ja en München (1912) ica kongreso decidis admisar Esp. *ed Ido*. Ni demandas nulo plu kam ica libera konkurenco, tante ni esas certa pri lua rezulto! — *En Esp-ista kongreso*, da T. Gruner. Nia samideano asistis la kongreso dil Esp-ista katoliki (en Roma), ed il konstatis, ke li parolas precipue e prefere... la Franca! Il remarkis, ke *en Esp.* li facas multa kulpi pri l' akuzativo, sive per omiso, sive per trouzo; e ke li pronuncas male le *aj*, *oj*. Fine en ula muzeo ula Esp-ista « cicerone » parolis pri la « martirigo *de* Irlandaj katolikoj *de* protestantoj » : nia amiko questionis, qui esis la persekutanti, e qui la persekutati! Yen la klareso e perfekteso di la linguo « pronta por omna uzi »! — *Boikoto* : la fanatiki minacas boikotar la *chokolado* di la firmo Tobler de Bern, pro ke ol propagas nun Ido. Ni rikonocas la loyala e nobla taktiko di la « santa populo »! — *Revuo di la revui*. — *Diversaji*. — *Shak-ludo*. — *Oficiala parto*.

Internacionisto (februaro). — *Germana laboristala mondolinguo-federuro*. — *Socialdemokratio e libera penso*. — *Pri la nociono « evoluciono » en la doktrino dil socialdemokratio*. — *Quon importas la mondolinguo?* On komparas e similigas ol a la skribado ed imprimarto. Ol posibligas la kambiado di pensi en kazi en qui ol esus neposibla altre. La linguo esas ya destinata a la kambiado dil pensi; ma : « Quon la *linguo* volis, la *lingui* destruktis ». — *Mikra Forstner de olim:* amuzanta anekdoto, qua montras la progresi dil... militarismo. — *Serioz e gaya aferi del tempo di proletariala sturmo ed impetuo*, da Fr. Sator. — *Kombato por konciencala libereso* (on konstatas, ke ca libereso, por la filii di senkonfesiona patri, esas min granda nun kam en 1859 en Prusia). — *Ek la movado di Ido* : on raportas asemblo di Idisti de 9 diversa landi, qua eventis en Cöthen (18. 1. 15). — *Joki*. — *Letrobuxo*.

Mondo (15 febr.). — *La LI. e la skolo*, da G. A. Larsson. L' autoro rezumas la desfacilaji, quin adportas la « multolektado » en la licei e gimnazii. Tamen on deziras plu « larja » instruktado pri singla temo (quo signifikus bezono di plu multa tempo) ed endukto di nova temi, ex. Rusa linguo, politikal e teknikala temi e c. Ica konkurenco pri la instrukto-hori en la skolo esas nociva. On devas utiligar maxime la teknikala helpili di nia tempo por solvar la problemo. (Durigota.). — *La « sucesegi » di Esp. segun oficiala nombri*. Pro la fanfaronado di kelka Sueda fanatiki, qui asertas, ke « nur en ica lando » Esp° regresas, on citas serii de nombri publikigita dal Esp-isti ipsa, montrante quante Esp° avancis ante ke Ido aparis, quale l' avanco haltis ma la nombri restis alta tam longe kam on esperis interkonsento inter Ido ed Esp°, e quante la nombro dil reala Esp-isti rapide diminutis pos ke la deskonciliemeso dil Esp-ista chefi esis evidenta.—

On atencigas la stranja kontala metodi dil Esp-isti. Exemple, on kontas en Suedio 5 Esp-o jurnali, fakte existas nur *un*, 2 esas mortinta (singla pos tre kurta vivo): forsan on anke kontas *Esperantisten*, qua adoptis Ido e transmutesis a *Sueda mondolingual jurnalo*, e *Mondo*? On jokas pri la ridinda pretendo dil Esp-isti decidar sole vice la kompetenti, « pro lia granda nombro », por la 1700 *milioni* homi existanta.— *Lingui internaciona*, da Osborn, trad. Larsson (ek l' Angla revuo *The nineteenth century*); l' autoro komparas la LI. a la diversa jargoni plu o min internaciona (*Lingua franca*, *pidgin-english*, *chinook*). Ma ta komparo esas fatale nejusta, nam omna ta lingui esas produkturi di « natural evoluco » e mixado, e povas esar, nek reguloza, nek kompleta ed apta ad omna uzi, quale Ido. — *Diversa novaji*: *Esp-ista eskrokero*, e c. — *Libri*, *jurnali recevita*.

L'Idisto katolika (februaro). — *Letro a L'Ami du Clergé*, da A. Dudouy, refutanta la argumenti direktata kontre Esp., segun quante li koncernas l' ideo di la LI. e Ido, e mencionanta la multa atesti favoroza da eminenta katoliki e revui. — *Kande li ne pensas pri Ido*, da A. Dudouy : tre justa satira tabelo dil opinioni dil Esp-isti pri Ido. — *L'Angla semano*, da A. Dudouy : ol havas Kristana origino, en la mezepokala korporacioni. — *Katekismo* : 12-ma leciono. — *Pri la trepanago prehistoriala*, da Lucas Championnière, trad. J. Choblet. — *Nivas*; *Pluvas*, da H. Devannes.

Ido (Kopenhago, januaro). — *Pos e ante*, da O. Jespersen. Nia kolego propozas dicar : « Me venos (ye) tri dii *pos nun*; me venis (ye) tri dii ante nun » vice la nelogikal e neklara expresuro : « Me venos *pos* tri dii ; me venis *ante* tri dii ». Certe ta propozo esas tote logikal e legitima, e singlu dartas aplikar olu[1]. — *Damzelo e laboristo* (bilingua dialogo). — *Ido-Bazaro*. — *Lekturo*[2]. — *De la labor-agro* : en Aarhus on proklamis bonega sentenco, skribinda per ora literi en omna grupi : « *On propagas Ido maxim bone per ipse lernar ol sorgoze* » (dedikata ad ula autori plu hastoza imprimar verki en Ido kam lernar la linguo ipsa!). En Fredericia, S° Forchhammer docas Ido a 14 surdamuti. Li deziras korespondar kun stranjera surdamuti. — *La elekti*. — *Ido por la komencanti* : ca lernolibro esis utila a plura *rurana laboristi* (Dana), qui povis komprenar la texti sen irga extera helpo.

1. Tamen ol ne solvas omna simila desfacilaji, exemple : « Me venos *ante* du hori (*pos nun*) », t. e. : « Me venos *pos min kam* du hori ».

2. On probas justifikar *lekturo* kom « rezultajo di lektado ». Ma la rezultajo di lektado ne esas dicernebla de la lekto ipsa, quale la *skriburo* esas dicernebla de la *skribo* (ago skribar). Evidente la sufixo *-ur* signifikas nur rezultajo esencal e nemediata, ne rezultajo acidental e fora, quale exemple ula reflekto o medito... o dormo!

Jazyk mezinarodni (oktobro 13). — Propagala numero; ol kontenas historial indiki pri la *Delegitaro* e Ido, pri lua strukturo [1], elementi di la *gramatiko* e di la *vortifado*, *lexiko di la gramatikala vorti*, fine, listo tre kompleta di la *nova vorti* adoptita dal Akademio kun Cheka traduko. — *Mea voyajo a Kaukazia*, da Jan Kajs (sequo). Tre interesanta detali pri la desfacilaji, quin la diverseso di la linguo produktas en Rusia. Nia amiko sucesis helpar kom interpretero *per Ido* Italiana laboristo qua ne savis la Rusa ed iris ad urbo « di qua il ne mem povis pronuncar la nomo »! Ula « *mujik* » ne povis imaginar, ke en la mondo existas homi nesavanta la Rusa! Ma quanta homi en la mondo similesas ta « *mujik* »! — *Kredo al homo*: Sueda legendo, da Chekhov, trad. Sanjur. — *Libera tribuno*: opozado dil Esp-isti. — *Kontempluro pri la homo*, da Lichtenberg, trad. Dlouhy. — *La histriki*, da Schopenhauer, trad. Dlouhy. — *Cheka verkaro pri Ido*. — *Cheka federuro di la LI*.

Jazyk mezinarodni (nov.-dec.). — *Komparo di Esp. ed Ido* (ica komparo esas riproduktita aparte kom prospekto 2-pagina; ol kontenas, segun nia kustumo, un texto en la du lingui. La Esp-isti ne povas plendar pri nia konduto, nam ni facas sempre propagado por lia « kara lingvo » apud la nia; pro quo tamen li esas tante furioza?) — *Kunveno dil Komitato dil Uniono en Bern* (fino). — *Mea voyajo a Kaukazia*, da Jan Kajs. Linguala remarko: la Slavi tendencas pronuncas *dyi*, *nyi*, *tyi* vice *di*, *ni*, *ti* en Ido, konforme a lia fonetiko, qua moligas o « humidigas » ula konsonanti sequata da *i*. Bon averto, quan nia Slava samideani devos egardar [2]. — *Diversaji*.

Ido-Propagilo (15 febr.). — *Pro quo me kreis Ido-Propagilo*, da O. Legrand. — *Pri nia jurnali*, da H. Devannes: la Idisti devas lektar Idista jurnali de stranjera landi, ne nur por konocar la movado en ta landi, ma por evitar la idiotismi ed aquirar stilo internaciona [Tre justa!] — *Aforismi*, trad. N. Yushmanov [3]. —

1. Ica unesma parto esas riimprimita aparte kom prospekto 4-pagina por la propagado sub la titulo: **Svetomluva**. On demandez ol de Jan Kajs en Trebic (Moravio).

2. Simpla remarko. On trovas ofte en nia jurnali (en *Progreso* aparte) tala averti e konsili pri la kulpi quin ica o ta naciono tendencas facar en Ido. Li esas evidente necesa por realigar e mantenar l' uneso di la linguo *internaciona* inter la diversa *nacionala* kustumi. Or Esp. fanfaronas pri 25 yari de praktikeso, e tamen nultempe on avertis la Esp-isti pri ta defekti, qui aparas che li mem plu ofte e plu grave kam che ni. Pro quo? Pro ke l' Esp-isti nultempe suciis reale pri la *helpanta linguo!* Li desprizas (quale lia Maestro) ta « linguala bagateli » (qui esas tamen la kondiciono dil interkompreno!), e havas multe plu alta skopi... exemple l' *interna ideo!*

3. « La reji esas judikeri *super* la regnati »; la prepoziciono *pri* esus plu justa kam *super*.

Poeziajo ne titolizita, da LERMONTOV, trad. N. YUSHMANOV. — *L'ebrieso*, da VOLTAIRE (quale Karlo XII de Suedia renuncis drinkar vino). — *Ula transformo*, da H. MALOT[1]. — *Neceseso di la laboro*, da ERCKMANN-CHATRIAN. — *Repasto che la Galli*[2], segun A. THIERRY. — *La manuo dil homo*, da GUÉCHET, trad. HASTEY. — *La leprozo*[3], da X. DE MAISTRE. — *Origino di la polko*[4]. — *Diversaji*[5]. — *Franca skolano en 1789*, da ERCKMANN-CHATRIAN. — *L' infanteso*, da V. HUGO. — *La vera karitato*, da J.-J. ROUSSEAU[6]. — *L' indolento*[7], da FÉNELON. — *Quante kustis Amerika?* (respondo : l' expediciono di Colombo kustis sume 36.000 fr. : ne chera !). — *Butoni ek lakto*. — *George Stephenson* (sequo)[8]. — *Postkartal angulo*.

Das Monistische Jahrhundert (Leipzig, 31 jan.). — *Konstruktez populdomi vice kirki*. Olim la kirki esis la asembleyi dil populo[9]. Nun la homi povas asemblar su, mem por privata konverso, nur en la vendeyi di alkoholaji; li devas havar komuna domi e saloni, ube li povus asemblar su, ne por venenagar su, ma por instruktar su. — (7 febr.) *Saja restrikto* : on ne darfas akuzar la homi, ke li konocas nul altra juo kam drinkar biro e ludar per karti. Ma anke la homi devas vizar plu alta skopi, nome konocar la la mondo e plubonigar olu.

Das Monistische Jahrhundert (14 febr.). — *Honesteso e loyaleso* (1 pag. en Ido). On predikas la respekto di la legi, quin multi (mem judiciisti) misinterpretas e misaplikas pro la neperfekteso di nia naturala lingui. « Quante plu granda esas en stato la honesteso e loyaleso pri la legi, tante plu felica omni esos ».

La Paix par le Droit (Paris, 25 okt. 13) organo di la societo pacifista samtitula, publikigis artiklo da prof. CH. RICHET pri *Pacifismo e LI.*, qua traktis la questiono tre surfacale (kom ulu qua nultempe studiis ol), asertis ke « inter l' Esp-isti eventis skismo », ke « on trovis en Esp. defekti », ke « linguo ne povas esar perfekta » : l' autoro « voluntis admisar provizore, ke Ido esas kelke supera ad Esp. pri kelka detali, precipue en la vortaro » : ma la chefa qualeso di linguo esas, esar *nechanjebla*, *netushebla* ; do

1. « Me nepaciente *envidiis* vestizar me » : Franca idiotismo, *envidiar* vice *dezirar*.
2. *Propre* vice *nete* : Franca idiotismo.
3. *Korupti* dil homi vice *korupteso* ; *fortuno* vice *richeso* ; *de qua me juas* vice *quan me juas*.
4. *Gemaestri* vice *gemastri* ; *el havis ideo* vice *el penseskis* o *imaginis*.
5. Ni havas la vorti *mahagono*, e *centimetri* (vice centoni de metro).
6. On devas nultempe uzar *la* pos *omna*.
7. *Maten-edo* esas adminime neutila (*dum lua matino* suficis). — *Venesas !* *Venar* esas verbo netransitiva.
8. La famoza Anglo esis *mashinisto* (profesione), ne *mekanikisto*.
9. La G. vorto *ekklesia* signifikas ya asemblo, kunvoko [RED.].

omna modifiko, *mem se ol esus progreso*, esas kondamninda. Fine il invitis Idisti ed Esp-isti ad « interkonsento e transakto », t. e. konsilis al Idisti « sakrifikar sua personala vanitato e cesigar *herezio* » ! — (10 febr.). La sama revuo insertis artiklo da L. COUTURAT *Por Ido*, qua restauris la verajo pri l' origino e la naturo di Ido, e montris, ke la tale dicita « skismo » esas imputebla nur al autoritati di Esp., qui refuzis diskutar la reformo *pos aceptir ol principe* per sua *voto*; e qui refuzis a ni la nomo di Esperanto e koaktis ni uzar nova nomo. Fine on enumeris la precipua verki e dokumenti per qui on povas formacar a su justa opiniono pri nia movado (e quin S° CH. RICHET evidente ne konocas).

Freds-bladet (*Jurnalo dil paco*, Kopenhago, 15 febr.) insertis important artiklo da FREDRIK BAJER, di qua la nura titulo esas signifikiva : *De Esperanto ad Ido*. Pos expozir, ke la pacifisti devas favorar la LI. pro ke ol faciligas l'interkompreno di la nacioni, l'autoro mencionas Volapük, pose Esp., ed Ido kom « Esp. plubonigita ». A l'argumento di la konservemi : « Ido anke esas plubonigebla, do on devos chanjar senfine », il respondas tre bone, ke Ido, rezultajo di la kunlaborado di multa eminenta linguisti, esas sat bona por kontentigar omna postuli dum tre longa tempo. Pro to la maxim kompetenta Esp-isti transiris ad Ido, exemple S° GASTON MOCH : e ta movado sequesas da multi. Plura revui pacifista havas ja Ido-kolono. Fine on donas kelka indiki pri nia gramatiko « extreme facila », e, kom specimeno di nia linguo « harmonioza », la unesma linei dil artiklo *Pacala agado* (*Progreso*, N° 71, p. 521), kun lia Dana texto.

Journal d'Allemagne (Berlin, 1, 8 febr). — Ula Esp-isto insertinte artiklo reklamatra pri la *Progresi di Esp.*, qua fanfaronis, segun la kustumo, pri la nombri di la libri, jurnali e grupi, S° BARRAL refutis ol tre bone, expozante *la Falio di Esp°* per la nombri ipsa di la sucedanta kongresi. Il mencionas, ke Esp. faliis avan l' unika autoritato kompetenta pri la temo (la *Delegitaro*), e ke Ido esas la vera LI. « Se multa Esp-ista grupi refuzis agnoskar l' arbitro di la *Delegitaro*..., co pruvas absolute nulo pri la valoro di Esp., ma nur demonstras, ke existas omnaloke homi ne kapabla submisar su loyale ad arbitro internaciona, a qua li ne cesis adherar tam longe kam li kredis, ke li povos dominacar olu. » L' artiklo donas l' adresi dil *Uniono por la LI.* e di la *Germana Ido-Federuro* [1].

L'Avenir de la Manche (Cherbourg, 6 febr.) kontenas artiklo tre justa e habila da S° FOUCHER, okazione di kampanio facata da la *Normanda literaturala societo* por restaurar e pluvivigar la dia-

1. Bona exemplo sequenda da nia samideani : li nultempe obliviez, en lia propagal' artikli, indikar adminime *un adreso* de qua on povas demandar informi e lernolibri.

lekto Normanda. Il dicis, ke la dialekti impedas o desfaciligas la tasko dil instruktisti, qui devas docar la linguo *nacionala*; ke li favoras o mantenas la mento ***partikularista***, quan on devas kombatar omnamaniere por sekurigar l'uneso nacionala; e ke, inverse, por destruktar ta mento partikularista, nulo esas plu bona ed oportuna kam la docado di la LI., qua faciligas ed intimigas la relati inter nacioni. Altra korespondanto (ne Idista), H. MARS, pledis forte la sama tezo : « por developesar, naciono bezonas l'uniformeso di linguo tra sua tota teritorio ». E se ni volas realigar l'Unionita Stati di Europo, predicita da Victor Hugo, ni devas prefere difuzar la LI. — Yen bona manifesto di opiniono progresema.

Le Réveil de Cherbourg (28 jan.) anuncis la kurso pri Ido qua facesas omna jovdio en l'urbodomo, e adjuntis tre juste : « La studio di Ido perfektigas la konoco di la Franca che ti qui ne lernis la Latina... Ol preparas admirinde la stranjeri lernar la Franca ».

Le Réveil (Cherbourg, 21 febr.) insertis interesanta letro da nia amiko S° Th. KANEFF, sendita a samideano de Cherbourg e tradukita da ica de Ido ad la Franca. Ol expozas la vidpunto Bulgariana en la Balkanala konflikto, e advokas la simpatio tradicionala di Francio por omna populi konquestita ed opresata. Ol questionas (tre juste !), kad « la Franca jurnali expresas la vera opiniono di la Franci. (Ni darfas respondar « No », e ni pregas nia amiki, nultempe judikar Francio segun sua jurnali, pro bona motivi !) Yen bona exemplo di la *direta* relati quin la LI. povas establisar inter la diversa populi, por lia reciproka profito. E se ta procedo generaleskus, lore singla naciono ne plus povus trompesar da sua jurnali pri la extera laudi.

Der Fortbildungsschüler (Solothurn, 31 jan.) — *La deskovro di la LI.*, da F. SCHNEEBERGER. On expozas tre simple e klare : 1ᵉ la *fakta* existo dil internaciona radiki, qui aparas adminime en derivaji (ex. *kavalo* dicesas D. Pferd, E. horse; ma D. e E. konocas ta radiko per la vorto *kavalrio* ed altri simila; *mikra* dicesas diverse en omna lingui, ma konocesas da omni per *mikroskopo*); 2ᵉ la principo di derivado *reguloza*, kontrastanta kun nia lingui, ube sama ideo expresesas per plura sufixi, e sama sufixo expresas plura idei. La naturala lingui esas komparebla a sovaja arbori, la LI. ad arboro domestika, qua havas anke « naturala » radiki, branchi e folii, ma produktas saporoza frukti. Bona komparo por komprenigar la neceseso di la kultivado, t. e. di la homal e ciencala interveno en l' evoluciono di la LI.

Der Schweizer Abstinent (Schaffhausen, 29 jan.) anuncas, ke la *Bon-Templani* de Biel-Nidau facas Ido-kurso, a qua li invitas omna « frati » di la cirkumajo. En un asemblo on lektis letro quar-pagina en Ido da frato Chr. HANSEN de Fredericia (evanta

58 yari), qua multe intsresis l' asistanti. La kursestro esas S° J. Denzler.

Der Schweizer Abstinent (Schaffhausen, 26 febr.) en sua Suplemento *Fortschritt*, insertis cirkulero di la Komitato di *Progreso, societo dil abstenanti en omna landi*, qua konstatas la progreso di la societo, partikulare en Danio, ed instigas a sempre plu vivaca propagado[1]. Ol selektis kom oficiala organo la jurnalo *Kombato*, pro ke ja multa membri abonis olu. Ultre aparos tempope komuniki en *Der Schw. Abst.* e la rispektiva numeri sendesos a la membri. Tale omna lekteri di ca jurnalo konoceskos Ido.

Neuer Freier Aargauer (20 febr.). — Ica jurnalo havas reguloza Ido-angulo qua aparas omna venerdio. Icafoye la leciono traktas la nombro-vorti. En la proxima numero la jurnalo donos konkurso-tasko. La tradukanti di Ido-texto recevos gratuite lernolibri. Bona moyeno di propago.

The Dial (Chicago, 1 febr.) insertis longa artiklo da S° E. Mac Pike pri *Helpanta linguo por interkomunikado*. Il prizentas nia ideo *a priori*, kom la « quintesenco di la lingui Europana »: il expozas la neceseso di konvenciono por sekurigar l' uneso di la LI. Il mencionas pose la *Asocio por fondo di kontoro di la LI.*; e fine citas la argumenti ed autoritati qui pruvas, ke Ido esas la maxim bona LI. e konseque devos adoptesar da irga futura autoritato. La LI. ne povas esar la Latina, ma linguo artificala fondita sur la maximo di internacioneso e di facileso por omni.

Letopis Matice srpske (yarlibro di literaturala asocio Serbiana). Nia fervoroza samideano generalo de Ljustina publikigis longa artiklo pri la problemo di LI. : « Same kam la ideo e la problemo di aernavigado de legendala Ikaro til Zeppelin e Blériot nultempe desaparis ek la serio di aktuala questioni, anke la ideo di LI. ne desaparos. Pos sennombra probi la aernavigado divenis fakto, ed on povas afirmar, ke anke la problemo di LI. evanta ja de la yaro 1629 esas cadie preske parsolvita da Ido ».

La autoro pose traktas kurte la historio e fato di Volapük, di Esperanto e plu detaloze la historio di la Delegitaro, kreo di Ido kom reformita Esperanto e di la *Uniono por la linguo internaciona* kun lua Komitato ed Akademio; il expozas kurte la chefa gramatikala reguli, segun quante li esas necesa por komprenar ed evaluar la tre instruktiva e persuadiva komparanta texti en Esperanto ed Ido. Por pruvar la valoro di Esp-ala literaturo, pri qua Esp-isti tante fanfaronas, il mencionas la famoza *La trezoro di orajhisto*, tradukuro da eminenta kroata Esp-isto, quan *The British Esperantist* tante desfavoroze kritikis. La autoro refutas la konocata objecioni di la Esp-isti kontre Ido, kritikas la interna

1. Yarala suskripto : 1 fr., sendenda a la kasisto : Hans Laufer, oficisto dil S.B.B., Lindstrasse, Winterthur, Suiso.

ideo di Esperantismo e la stranja traktiko di la Esp-isti: « Od Esperanto o nulo ». To esas la dogmato di la Esp-isti, qua pruvas, ke por lia dukteri ne valoras la ideo e la profito di la homaro, ma nur komercala interesti. Malgre omno to Esp. povas progresar nur en loki ube Ido ne ja esas konocata. La autoro dicas fine, ke la sola skopo di ta artiklo esas informar sua Serbiana samnacionani pri la cadiala stando di LI. Il dicas: « Me esas konvinkita, ke ta granda kulturala problemo parsolvesos en progresema landi quale Suedia, Francia, Germania. Ma anke ni devas konocar ol, por ke la solvuro di ta problemo ne atingez ni en naiva nesavo ».

International Notes and Queries (julio 13). — *Utileso di internaciona kontoro por interkomuniko.* La redaktero anuncas la fondo di *Boston Cooperative Information Bureau* por la kambiado di utila informi, e pledas por l' instituco di simila kontoro internaciona (Ico esis ya la primitiva skopo di *La Ponto*; ma aparas, ke ol ne povas plear ica rolo di informeyo central ed internaciona, okupas su nur pri l' acesora questiono di la formati, e restriktas sua agado praktike a Germanio). On parolas anke pri la fondo di *Internaciona kontoro di studenti* en Boston. — On anuncas, sub la rubriko *LI.*, l' aparo di la nova Gramatiko Angla pri Ido.

L'Indépendance belge (2 febr.). — Kom. LEMAIRE expozas icafoye la *principo di renversebleso*, qua esas postulo di la komuna raciono e kondiciono di irga uniforma derivado. Il montras, ke Esp. violacis ol konstante per sua derivado... hazardala. La Esp-sti pretendis opozar ad ol la *principo di la specaleso dil radiki* (inventita da li por la bezono di lia mala afero). Ma li nultempe aplikis ica principo, qua perfekte konkordas kun la *principo di renversebleso* e precizigas lua apliko. Ex. en Esp. on havis: *trompo* (ago), *trompi* apud *fripono* (persono), *friponi*; *broso* (utensilo), *brosi* apud *balai*, *balailo*; *gaja*, *gajeco*, apud *ghoja*, *ghojo*; e tale pluse. Ido regulizis omna ta derivi, remplasigis la desordino per l' ordino, la kaprico per l' uniformeso (nule rigida ed arbitriala, ma konforma a la spirito di nia naturala lingui).

L'Indépendance belge (16 febr.). — Kom. LEMAIRE, durigante sua *Lecioni pri la LI.*, expozas la reciproka relato di la substantivo e dil adjektivo nemediate derivita, qui devas havar la sama senco; e la regulo recente adoptita, ke substantivo havas per su nula genro, do implikas nula sexuo, e ke la sexuo devas indikesar per specala sufixi (*-ul*, *-in*). Il justifikas e laudas ica regulo, qua supresas omna ambiguesi e desfacilesi genitita da la distingo di la genri en nia lingui (en qui sama vorto signifikas, lore la maskulo, lore la du genri kune, precipue en la pluralo). Ta « maskulismo » evas de la tempi prehistoriala, de qui venas omna nia lingui; lua supreso esas la maxim granda progreso quan la linguo facis del epoko di la kaverni.

La Pharmacie française (Paris, febr.). — *Kroniko di la LI.*: *Kad Esp. progresas?* da R. Cormeray. On pruvas, per la dokumenti di la « fideli » ipsa, ke la « nombro » pri qua li tante stulte fanfaronas, deskreskas, e nultempe esis tam granda kam li dicis. — *Ido od Esp.*, da Mongin : on analizas senpartise la letri recevita de la amiki di la du lingui. La maxim multi (farmaciisti) deklaras, ke li abandonis Esp. pro ke ol esis « linguacho », ne aplikebla a la cienco, o nekomprenebla en tala apliki, e restas fidela ad Ido pro ke ol satisfacas omna kondicioni di LI. ciencala. Li refutas la objecioni di la « fideli » per la konfeso di ula « fidelo », qua (*olim!*) aprobis la reformo, deklarante ke « ol kompletigas fortunoze la linguo sen alterar ol mem minime ». Tale on povas anke judikar la sincereso di lua *nuna* kritiki. Rezume, bonega polemiko, tote favoroza ad Ido... quale omna polemiki : ton savas bone la « fideli », qui fugas li ed esforcas aranjar cirkum ni la konspiro dil silenco. Povra homi, qui en la 20ª yarcento imaginas ankore, ke on povas sufokar la verajo e la penso per violento! Lia « taktiko » ipsa kondamnas li, ed augurigas lia fatala falio.

La Santé de la Famille (Paris, febr.) insertis advoko da nia samideano H. Lutz, fervoyisto en Vallorbe (Suiso) vice la *Grupo di la fervoyisti abstenera*, por la LI. e por Ido. Ica *grupo* esas internaciona, e lua membri interkomprenas perfekte e nur per Ido.

Le Caducée (Vincennes, jan.). — *Evoluciono di la LI.* da A. Richard; rezumo di la historio di Volapük. — *Kurso di LI. Ido*: 1ª leciono, alfabeto, pronuncado. On remarkigas tre juste, ke la facileso ipsa di Ido esas kaptilo por la lernanti neatencema, nam, pro ke li komprenas quik, li iluzionas, ke li ritrovos sen peno la vorti e frazoformi kande li bezonos oli; e li riskas lore transportar en Ido l'idiotismi di sua linguo.

Deutsches Volksblatt (Porto-Alegre, 15 dec. 13). — L' unesma artiklo esas pri *La problemo di la LI.* On expozas la neceseso di la LI. e lua principi, aparte la principo di internacioneso, ed on montras, ke li esas aplikita maxim bone en Ido, qua esas do la maxim perfekta LI. pro ke ol esas la maxim internaciona posibla. On mencionas la *Braziliana federuro* e l' adreso di lua sekretario Fr. Schaden.

Der Kompass (Curityba, stato Parana, Brazilia, 13 dec. 13) insertis la sama artiklo en l' unesma pagino.

A Epoca (Florianopolis, Brazilo, 10 jan.), insertis en 1ª pagino anunco pri *Ido* e la nova lernolibri Portugalana da S° F. Lorenz.

Vestnik Prava (*Yurala Informilo*, Moskva, 21 dec. 1913) publikigis Ido-anunco da S° Kapustyanskiy.

Golos Moskvi (*Voco di Moskva*, 21 dec. 1913) publikigis la sama anunco.

PARIS. — IMP. CHAIX (SUCC. B), 11, BOULEVARD SAINT-MICHEL. — 1515-1.4.

PROGRESO

Oficiala organo di l'Uniono por la Linguo internaciona, konsakrata ad la propagado, libera diskutado e konstanta perfektigado di la LINGUO INTERNACIONA.

Progreso aparas la 15-ma di omna monato, en kayero de 32 pagini adminime.

		Francia.	Exter Francia.
Preco di l'abono......	1 yaro.......	**6 fr.**	**7 fr.**
	6 monati......	**3 »**	**3'50 »**

por l'aboni recevata *direte* da:

L'administranto, L. COUTURAT, 3, rue Le Goff, Paris (V).
Ido-Editerio, Lüsslingen, Solothurn (Suisia).
S° Fr. Fasse, Waitzstrasse, 24, Charlottenburg (Germania).
S° Guilbert Pitman, 34, Coombe Road, Croydon (Anglio).
S° Ant. Waltisbühl, 46, Bahnhofstrasse, Zurich, (Suisia).
Dlo. G. Mönster, Osterbrogade, 54 B 4, Copenhago (Dania).
S° A. den Hengst, 27, Delistraat, Haag, La Haye (Holando).
S° P. Ahlberg, 37, Surbrunnsgatan, Stockholm (Suedia).
S° P. Marcilla, calle Leon, 9, 2° Madrid (Hispania).
S° Ward Nichols, 1306, Fitzwater street, Philadelphia, (U.S.A.)
S° Jan Rozė, Liteynaya, 16, Mitau (Rusia).

Preco di l'abono por la komerco, e di singla yaro-serio pasinta: 10 fr. (un numero aparta: 1 fr. che Imprimerio CHAIX, 11, boulevard Sint-Michel, Paris, 5e)-N1 7 e 13 esas exhaustita.

LA LANGUE AUXILIAIRE

(Ex-Esperantiste) 17a yaro: monatala revuo en Ido e franca; adm. S° L. M. de GUESNET, 52, rue d'Hauteville, PARIS.—Preco dil abono: Francia, 4 fr. yare.—Exter-Francia, 5 fr.

INTERNACIONA UNIONO KORESPONDALA (I. U. K.): 400 korespondema idani recevas la trimestrala IDO-KORESPONDO-REVUO.

Yarala suskripto esas nur UN franko (sendenda per postmandato o per 4 internaciona respondo-kuponi).—Redaktero-editero: Henri Meier, Esch-sur-Alzette, Luxemburgia.